ԱԶԳ
Azg
armenian daily
8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 215 (969)

Թուրքիան հերքում է Հայաստանի եւ Վրաստանի սահմանների երկայնքով զորք կուտակելու փաստը

6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՏԱՏ: Նախագահ Ս. Դեմիրելը հանրապետության ստեղծման 72 ամյակի կապակցությամբ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինից ստացված ողջույնի հեռագրի առթիվ պատասխան շնորհակալական հեռագրում նշել է, որ Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ 75 տարի առաջ ստորագրված բարեկամության պայմանագիրը «պատմական նշանակություն ունեցող փաստաթուղթ է», որի դրույթներից շեղվելը երկու երկրների համար բացասական հետեւանքներ կարող է ունենալ: Արտգործնախարարությունում օտարերկրյա լրագրողների համար կազմակերպված մամլո ասուլիսում նախարարության բանբեր, ավագ դեսպան Օ. Աքբելն ասաց. «Ռուսաստանը Եվրոպայում սպառազինությունների կրճատման պայմանագիրը վերանայելու եւ Կովկասում հավելյալ զորամիավորումներ տեղաբաշխելու վերաբերյալ հանդես է եկել նոր առաջարկությամբ: Այդ զորինակ առաջարկները, հղի են վտանգավոր հետեւանքներով եւ տարածաշրջանում կուժեղացնեն լարվածությունը: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին եւ Վրաստանին սահմանամերձ շրջաններում թուրքական հավելյալ զորամիավորումներ տեղաբաշխելու լուրերին (որոնց «Ազգն» արձագանքել էր նախորդ համարում), ապա դրանք իրականությանը չեն համապատասխանում:

Մինչ «Միլլիեթ» թերթում թուրք ավագ պաշտոնյաներից մեկը հայտարարել էր, որ Թուրքիան ստիպված կլինի զորք կուտակել Անդրկովկասի սահմանի երկայնքով, եթե Ռուսաստանը մինչեւ նոյեմբերի 17-ը չկրճատի իր զորքերի թիվը Կովկասում»: Գ. Չ.

ԵԿԵՂԵՑԻ

Գարեգին Ա կաթողիկոսն այցելելու է Հյուսիսային Ամերիկա

Հայաստանյայց եկեղեցու Ս. Նահանգների Արեւմտյան թեմի առաջնորդարանից հրապարակված հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, որ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա կաթողիկոսը առաջիկա հունվարի 10-ից փետրվարի 13-ը հովվապետական այց է կատարելու Հայ եկեղեցու Հյուսիսային Ամերիկայի 3 թեմերին՝ Արեւելյան, Կանադայի եւ Արեւմտյան: Արեւմտյան թեմի առաջնորդ Վաչե արք. Հովսեփյանը լինելու է Վեհափառի Արեւմտյան թեմ այցի ընթացքում պաշտոնական հյուրընկալը, իսկ թեմական խորհրդի ատենապետ Ալլեն սարկավագ Ջենդյանը՝ հայրապետական այցի ատենապետը: Ապրիլի 9-ին իր գահակալումից ի վեր Վեհափառ Հայրապետը մի շարք հովվապետական այցելություններ է տվել Հայաստանի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Արցախի եւ Ռումինիայի հայոց թեմերին: «Ամեն ինչ անելու ենք մեր 131-րդ կաթողիկոսի այցը փառաշուք անցկացնելու, այն բոլորիս համար հիշարժան թվականի վերածելու համար», հայտարարել է Վաչե Սրբազանը, ինչպես տեղեկանում ենք հաղորդագրությունից:

Ռուսաստանի ատոմէներգոյի նախարար Վիկտոր Միխայլովը Երեւանում

ՏԻԳՐԱՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

Երեկ Երեւան ժամանեց Ռուսաստանի Դաշնության ատոմային էներգիայի գծով նախարար Վիկտոր Միխայլովը:

Ես մտադրվել էի Հայաստան գալ վաղուց ի վեր, այն ժամանակվանից, երբ հարց դրվեց հայկական ատոմակայանի վերագործարկման մասին, ասաց նախարարը: Որո՞նք են այցի նպատակները: Պատասխանելով մեր այս հարցին, նախարարն ասաց, որ ցանկություն ունի ծանոթանալ ՀԱԷԿ-ին, «բարին մաղթել» հանրապետության համար արտադրած առաջին էլեկտրահոսանքին: Ռուսաստանի ատոմային էներգիայի գծով նախարարությունը ամբողջովին տեղյակ է կայանում իրականացվող աշխատանքներին: Մենք շատ սերտորեն համագործակցում ենք հայաստանցի մասնագետների հետ, եւ որեւիցե գաղտնիք չունենք, ասաց Վ. Միխայլովը: Այս բնագավառում մեր համագործակցությամբ է պայմանավորված ՀԱԷԿ-ի շահագործման հաջողությունը, ընդգծեց ՌԴ նախարարը:

Հատուկ ինքնաթիռով ժամանած պատվիրակությանը Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում դիմավորեցին ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը, ՀՀ կառավարության քարտուղար նախարար Սերգեյ Մանասարյանը, պաշտոնական այլ անձինք, ինչպես նաեւ ՀՀ-ում ՌԴ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անդրեյ Ուրնովը: Նույն օրը Վիկտոր Միխայլովին ընդունեց վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը:

Այսօր ՀԱԷԿ-ում տեղի կունենա տեխնիկական հանձնաժողովի նիստ, իսկ օրվա վերջին Երեւանի ընդունելությունների տանը կկայանա Ռուսաստանի պատվիրակության մամուլի ասուլիսը: Ռուսաստանի նախարարին կընդունի Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: ■

Էներգետիկ համագործակցության եւս մեկ օրինակ

Ատոմակայանի էլեկտրաէներգիայի հզորությունը մնացել է անփոփոխ

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Հայկական ատոմակայանի վերագործարկման կապակցությամբ նոյեմբերի 6-ին հանրապետությունում արտադրված էլեկտրաէներգիան ավելացել է 100 հազար կիլովատ ժամով: Դա նշանակում է, որ ՀԱԷԿ-ն արտադրել է 1 մլն 367 հազար կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա: Այս մասին հայտնի դարձավ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամուլի ծառայությունում: Երեկվա ժամը 8-ի տվյալներով կայանի թողարկած էլեկտրաէներգիայի հզորությունը մնացել էր անփոփոխ՝ 80 մեգավատ: Միայն թե նվազել էին Հայաստանի ՋԷԿ-երի արտադրած էլեկտրաէներգիայի ծավալները, ինչը կապված է հանրապետություն մուտք գործող գազի ծավալների նվազման հետ: Նոյեմբերի 6-ին Հայաստան է մտել 3,5, իսկ նոյեմբերի 7-ին՝ 3,3 մլն խմ գազ:

Ատոմակայանը նախագծային հզորություն հավաքելու դեպքում (407,5 մեգավատ) կարտադրի 9 մլն կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա, բայց քանի որ հանրապետության տնտեսությունը կազմալուծված է եւ ձեռնարկությունները տարբեր պատճառներով չեն աշխատում, դժվար է հաշվարկել, թե այն երկրի ընդհանուր էներգետիկ պահանջարկի ո՞ր տոկոսը կբավարարի: Նա խոստովանում է, որ կայանի վերջնական թողարկումից հետո հանրապետությունում կարտադրվի 20-22 մլն կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա (ներառյալ ՀԷԿ-երի եւ ՋԷԿ-երի թողարկածը): Այդ դեպքում հնարավոր կլինի բնակչությանը տրամադրել 8 ժամ էլեկտրական հոսանք: ■

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանը բաժանվեց մարզերի

«Բարեփոխումներ» պատգամավորական խմբը «դեմ» քվեարկեց

ՆԱԻՐԱ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Նոյեմբերի 7-ին Ազգային ժողովը մեկ ձայնի առավելությամբ ընդունեց «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» օրենքը: Ինչպես տեղեկացրել էինք, այդ օրենքը քննարկվում էր փակ դռների ետեւում: «Ո՞րն է քննարկումների գաղտնիության պատճառը», մեր այս հարցին պատգամավոր Արշակ Սադոյանը պատասխանեց. «Որեւէ գաղտնի բան օրենքում չկար: Պարզապես հերթական անգամ ժողովրդին հնարավորություն չի տրվում հաղորդակցվելու իրեն վերաբերող կարեւոր հարցերին»: Այս առումով մենք հիշեցնում ենք, որ դռնփակ նիստի առաջարկությունը արեց խոսնակ Հարությունյանը, իսկ այն պաշտպանեցին Էդ. Եգորյանը եւ Տեր Հուսիկ Լազարյանը: Ըստ օրենքի, Հայաստանի Հանրապետությունը բաժանվում է տասը մարզի, եւ մարզի կարգավիճակ ունեցող Երեւան քաղաքի: ՀՀ վարչատարածքային միավորներն են մարզերը, համայնքները, մարզի կարգավիճակ ունեցող Երեւան քաղաքը եւ նրա թաղային համայնքները: Մարզերում եւ Երեւան քաղաքում իրականացվում է պետական կառավարում, իսկ համայնքներում՝ տեղական ինքնակառավարում: Եւ այսպես, նախկին 37 շրջանների փոխարեն այսուհետեւ Հայաստանը կունենա 10 մարզեր, դրանք են.

Սյունիքի մարզ	Կապան մարզկենտրոնով
Վայոց ձորի մարզ	Եղեգնաձոր
Արարատի մարզ	Արտաշատ
Արմավիրի մարզ	Արմավիր
Արագածոտնի մարզ	Աշտարակ
Կոտայքի մարզ	Հրազդան
Գեղարքունիքի մարզ	Գավառ
Շիրակի մարզ	Գյումրի
Գուգարքի մարզ	Վանաձոր
Ուտիքի մարզ	Իջեւան

եւ մարզի կարգավիճակ է ստանում Երեւան քաղաքը:

Տես # էջ 2

Երեւանի Կիեւյան կամուրջը վթարային վիճակում է

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Մոտ 100 տոննա ջուր է կուտակվել Հայաստանի մայրաքաղաքի Կիեւյան կամրջի կրող կոնստրուկցիայի աջ կողմում: Դա հայտնաբերվել է կամրջի վերջերս կատարված վերանորոգման ժամանակ: Սնարքի թղթակցին հաղորդեց ՀՀ Ազգային ժողովի սոցիալական հարցերով, առողջապահության եւ բնապահպանության մշտական հանձնաժողովի անդամ Վազգեն Սաֆարյանը: Նրա ասելով, կամարի (կրող կոնստրուկցիայի) աջ կողմում առաջացել են ճեղքեր, որտեղ եւ հոսում է ջուրը: Սաֆարյանի կարծիքով, դա անհավասարաչափ բեռնվածություն կստեղծի կրող կոնստրուկցիայի վրա: Մի բան, որ կխախտի կամարի աշխատանքի հավասարակշռությունը: Սաֆարյանը հաղորդեց, թե հանձնաժողովը հանրապետության կառավարությանը հղել է համապատասխան նամակ, որում հիմնավորել է վթարային անսարքությունները վերացնելու համար համապատասխան միջոցառումների ձեռնարկման անհրաժեշտությունը: Պատգամավորի կարծիքով, 1896 թ. նախագծված Այրում-Գյումրի երկաթուղային կամուրջների համար նույնպես անհրաժեշտ է համապատասխան վերակառուցում: Դրանք հաշվարկված են 100 տարվա համար, այնպես որ դրանց շահագործման ժամկետը լրանում է ընթացիկ տարում: ■

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ

Ռաբինին սպանողի եղբայրը մեղսակից

ՀՀ պատվիրակությունը վերադարձավ Երեւան

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ, ՌՈՅԹԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այսօր իսրայելական դատարանի առաջ իր առաջին ցուցմունքները տվեց շաբաթ օրն ատրճանակի 3 կրակոցով Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինին սպանած ուսանողը: Նրա խոստովանության համաձայն, նրա կրակած բեկորային 3 գնդակներից առնվազն մեկը ճինվել է նրա եղբայր՝ Հագայ Ամիրի կողմից, ինչը նշանակում է, որ այնուամենայնիվ Յիգալ Ամիրն ունեցել է մեղսակից: Դատարանում նա կրկնեց նախնական հարցաքննության ժամանակ հայտարարածն այն մասին, թե վարչապետին սպանել է, քանի որ նա հողատարածքներ էր վերադարձնում արաբներին:

Նախորդ օրը կայացած հուղարկավորության ժամանակ թեեւ հարյուր հազարավոր իսրայելցիներ սգում էին Ռաբինի մահը, իսկ շատերը զարմանք ու վրդովմունք էին հայտնում, որ հրեան հրեայի արյուն է հեղել, սակայն մի շարք գրավված տարածքներում, մասնավորապես Քիրյաթ Արբայի շրջանում, հատկապես վերաբնակ հրեաներն անտարբեր էին դասահածի համար: Նրանցից շատերը Ռաբինին համարում են նացիստ, քանի որ սուրբ գրքից իրենց սահմանված հողատարածքներ էր վերադարձնում արաբներին:

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, սույն միջոցառմանը հուղարկավորությանը մասնակցած 4500 հուղարկավորների շարքում էին նաեւ աշխարհի ավելի քան 100 երկրներից ժամանած ղեկավարներ ու ներկայացուցիչներ, որոնց շարքում՝ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի պատվիրակությունը, որը այցելել է Իսրայելի նախագահ Էզեր Վայցմանին եւ ցավակցություն հայտնել վարչապետի մահվան կապակցությամբ:

Իսրայելի վարչապետի հուղարկավորությունից հետո ՀՀ նախագահը Երուսաղեմի հայոց պատրիարքարանում հանդիպում է ունեցել պատրիարք Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանի հետ:

Նույն օրը Լ. Տեր-Պետրոսյանը եւ պատվիրակության անդամները վերադարձել են Երեւան: ■

ՀԱՄԱՌՈՏ

Փարիզ. Կառավարությունը հրաժարական տվեց

Երեկ Ֆրանսիայի նախարարների դահլիճը ողջ կազմով հրաժարական տվեց: Նախագահ Ժակ Շիրակը հանձնարարեց վարչապետ Ալեն Ժյուպեին կազմավորել նոր դահլիճ: Ալեն Ժյուպեն այս տարվա նախագահական ընտրություններից հետո նշանակվեց վարչապետ: Սակայն այն ժամանակ նա հնարավորություն չուներ կադրային փոփոխություններ անել: Անցած ժամանակաշրջանը ցույց տվեց այդ կառավարության անճարակությունը, եւ ինչպես նշում են քաղաքական մեկնաբանները, դահլիճի փոփոխությունը նպատակ է հետապնդում վերականգնելու նախագահ Ժակ Շիրակի եւ վարչապետ Ալեն Ժյուպեի խամրած ժողովրդականությունը:

Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչը վրդովված է

Աշխարհում տեղի ունեցող լուրջ քաղաքական իրադարձությունները կարծես թե երկրորդ պլան մղեցին ԱՄՆ-ի Օհայո նահանգում ընթացող Բոսնիայի հարցին նվիրված բանակցությունները: Սակայն այն երեկ կրկին իր վրա ուշադրություն բեւեռեց: Պատճառը, ամերիկյան եւ բոսնիական պատվիրակությունները պահանջեցին խաղաղության համաձայնագրում լրացումներ կատարել, որի համաձայն բոսնիական սերբերի առաջնորդ Կարաջիչն ու զորքերի հրամանատար Մլադիչը պատասխանատվության են ենթարկվում, եւ նախօրոք ընդունած որոշման համաձայն պետք է կանգնեն միջազգային դատարանի առաջ «պատերազմի տարիներին Բոսնիայում մահմեդական խաղաղ բնակչության դեմ իրագործած եղեռնի համար»: Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչն իր վրդովմունքն է հայտնել կողմերին կատարվածի համար: Բոսնիացի զինված ուժերի հրամանատարը հայտարարել է, որ բանակցությունների ձախողման դեպքում պատասխանատու է նաեւ Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչը, քանի որ նա ամեն ինչ անում է խոչընդոտելու խաղաղության համաձայնագրի ստորագրումը: Վերջում նա ավելացրել է, որ այդ դեպքում բոսնիական կողմը կդիմի ռազմական ուժի:

Հերթական դավադրությունը Ալիեւի դեմ

7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի ՆԳՆ-ը տարածել է հայտարարություն, որում ասվում է, թե բացահայտվել է եւս մեկ դավադրություն՝ Հեյդար Ալիեւի դեմ մահափորձ իրականացնելու նպատակով, ձերբակալվել է մի քանի մարդ: Դավադիրները ծրագրում էին խփել նախագահական ինքնաթիռը, երբ Ալիեւը վերադառնալու լիներ արտասահմանյան այցից: Ըստ Նախարարության հաղորդման համաձայն, դավադիր խումբը ղեկավարել են բանակի շտաբի նախկին պետը եւ ոստիկանության հատուկ ստորաբաժանումների նախկին հրամանատարը: ՆԳՆ-ը հայտարարել է, թե մահափորձի ծրագրի հետեւում կանգնած են եղել 3 տարի առաջ Ռուսաստան փախած նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի կողմնակիցները: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

«Դրո» կառույցի մեկ ուրիշ կանոնագրի «Դրո» հատուկ ծառայության կանոնագրին» առաջին անգամ հանդիպել եմ գործի նյութերին ծանոթանալիս», նոյեմբերի 7-ին ընթացող դատական նիստում հայտնեց Գեղամ Մանուկյանը, շարունակելով բացատրել այն խոր գաղափարական եւ կառուցվածքային հակասությունները, որ կային 92 թ. իրենց կողմից առաջարկված նորոգ կեսը. այն է «Պահել կուսակցության մեջ Հայրենիքի եւ Սփյուռքի կառույցների միջեւ կեշռ. մինչեւ կազմակերպության մասնագործունը մանիպուլյատոր բաժանմունքներից», կասկածի տակ է դնում ողջ ՀՅԴ կազմակերպությունը, որի իրավունքը կուսակցական եւ ոչ մի մարմին չունի, հայտնեց ամբաստանյալը: Նշեց նաեւ, որ այդ կեսի հիմնական նպատակը եղել է Դաշնակցության Հայաստանում ծա- ցության միջեւ որեւէ կազմակերպական կապ չկա», հայտնեց Գ. Մանուկյանը կանոնագրերի համեմատությունն ավարտելուց հետո:

Նա հերքեց նաեւ «Դրո» կառույցի արխիվի ոչնչացմանն առնչվող լինելու իրեն ներկայացված մեղադրանքը եւ ընդհանրապես «Դրոն» 92-ին ստեղծվելու հանգամանքը, քանի որ նշված ժամանակահատվածում Արծրունին գտնվել է Լիբանանում, իսկ ինքն արդեն հայտնել էր, որ

«ԴՐՈ» ԴԱՏ

«Դրոյի» վերլուծությունը կբացահայտի կառույցի իրական հեղինակներին

Գործին կցված է «Դրո» կառույցի երկու տարբերակ, ո՞րն է իրականը

ծրագրի եւ նշվածի միջեւ: Ավելացրեց, որ ի տարբերություն երկրորդ կանոնագրի, որի վրա բնագրեր գրված է 1 հրատարակություն, Շուշի, օգոստոս 94թ., իրենց կողմից 92թ. ստեղծվածը շատ պարզ էր, եւ նման խորհրդավոր վերնագիր չուներ: Նա կասկածի տակ դրեց նաեւ կանոնագրի երկրորդ տարբերակի 94թ. ստեղծված լինելը:

Գ. Մանուկյանը «Դրո» հատուկ ծառայության կանոնագրի» նպատակները համեմատելով ՀՅԴ կանոնագրի հետ, նշեց, որ կուսակցության բոլոր սկզբունքների պահպանումը դրված է ՀՅԴ Բյուրոյի վրա, եւ որեւէ մեկն իրավունք չունի իր վրա վերցնելու սկզբունքների պահպանումը, մինչդեռ «Դրո» հատուկ ծառայության կանոնագրում» թիվ առաջին նպատակը համարվում է կուսակցության «հեղափոխական սկզբունքների պահպանումը»: Երկրորդ կետով մերժվում է Հայ դատի հետապնդման պառլամենտական գործունեությունը. ի տարբերություն «Դրո» 92 թ. ծրագրի, որի նպատակը ՀՅԴ խորհրդարանական խմբակցությանը ծառայելն էր: Բացի այդ, ՀՅԴ Հայաստանի բոլոր ժողովներում հատուկ որոշումներ են կայացվել խորհրդարանում գործելու անհրաժեշտության վերաբերյալ, եւ այդ որոշմանը դեմ գնացող ամեն մի քայլ համարվում է հակակուսակցական: Նպատակների վայրվելու արգելակումը:

Կանոնագրի «Աշխատանքային սկզբունքներ» բաժնում զորանոցի մասին հիշատակումները նա վերլուծեց հիմնվելով հետեւյալ տողերի վրա. «Զորանոցի գոյության արգելքների դեմ պայքարը միշտ առաջնահերթ առաջինն է լինելու»: Գ. Մանուկյանը հիշեցրեց, որ զորանոցը նույն Շուշիի առանձնակի գումարտակն է, իսկ արգելքներ ասելով, Արծրունին նկատի ունի Վահան Հովհաննիսյանին, Հրանտ Մարգարյանին եւ ողջ Բյուրոյին, ուստի նման նպատակ ունեցող կառույցը չէր կարող ստեղծված լինել ՀՅԴ-ի կողմից: Բացի այդ, ինչպես Արծրունին է շարադրել «160-ին» ուղղված մի նամակում, ինքն իրեն ավելի լավ դաշնակցական է համարել, քան Դաշնակցությունը: Մանուկյանը Դաշնակցության սկզբունքներին հակառակ համարեց նաեւ «Դրոյի» կառուցվածքային բաժանումը, հայտնեց, քանի որ «Դրոյի» բարձրագույն մարմինը համարվում է «Դրոյի» վարչությունը, ուստի նա արտաքին խորհրդի մաս կազմել չէր կարող: Որոշումներն այստեղ կայացվում են, ինչպես նաեւ հրամանատարն ընտրվում է պարզ մեծամասնությամբ, իսկ վարչության անդամների ներգրավումն ու դուրս բերումը բացարձակ մեծամասնությամբ: «Ինչպես տեսնում եք, «Դրոյի» եւ Դաշնակ-

1993-ի հունվար-փետրվարին եղել է ֆիզիկապես անառողջ: Այն, որ ինքը կառույցի մաս չի կազմել, հաստատում են նաեւ Արծրունու նամակները «112-ը պետք է անդադրում անտեղյակ մնա», բացի այդ քրեական գործի նյութերում իր անունով լրացված անկետա կամ պայմանագիր չկա: Արծրունու նամակագրությունից բազմաթիվ այլ մեջբերումներ կատարելով նա փաստեց, որ գոնե մինչեւ 1994 թ. ապրիլի 22-ը Արծրունուն չի հաջողվել իրեն ներգրավել կառույցում:

Հրանտ Մարգարյանի կողմից իրեն տրված հանձնարարությունների մասին նա հայտնեց, որ 1990-1991 թվականներին Վարդան Բախշյանի հետ միասին Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի վերաբերյալ քաղաքական զեկուցագրեր են պատրաստել հենվելով արխիվային նյութերի վրա: Վ. Բախշյանի զոհվելուց հետո, վկաների ներկայությամբ արխիվը նրանց տնից տեղափոխել է իր բնակարան եւ շուրջ մեկ տարի այն եղել է իր մոտ: Սակայն ոչ միայն այդ արխիվում «Դրոյի» մասին որեւէ փաստաթուղթ չկա, այլեւ նման փաստաթղթեր չեն հայտնաբերվել անգամ իր տանը, ինչպես նաեւ ՀՅԴ փաստագրական կենտրոնում խուզարկություն կատարելիս, որի տնօրենն է եղել ինքը:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանը բաժանվեց մարզերի

«Բարեփոխումներ» պատգամավորական խումբը «դեմ» քվեարկեց

Սկիզբը էջ 1

«Վերծանելով» այս օրենքի քվեարկության պատկերը, կարելի է որոշ հետեւություններ անել: Քվեարկությանը մասնակցել են 168 պատգամավորներ, որից 85-ը «կողմ» են եղել, 39-ը՝ «դեմ», իսկ 32-ը՝ «ձեռնպահ»: «Կողմ» է քվեարկել «Հանրապետություն» միավորումը, «դեմ»՝ «Բարեփոխումներ» պատգամավորական խումբը: Դրանով իսկ «Հանրապետության» եւ «Բարեփոխումների» միջեւ առաջացավ շահերի առաջին բախումը: Այս քվեարկությամբ իշխող քաղաքական ուժը՝ ՀՀՇ-ն, ստանձնում է տեղական ինքնակառավարման բացարձակ իրավասություններ, եթե... վարչապետի հետ նրա փոխհարաբերություններում տեղ չգտնեն խոր հակասություններ, քանի որ, ըստ Սահմանադրության, մարզպետներին նշանակում եւ ազատում է կառավարությունը: Հավանաբար դրանով կարելի է բացատրել ՀՀՇ-ի վերջերս արտահայտված՝ կառավարությունն «իրենով անելու» ձգտումները:

Տեղի կտա՞ արդյոք ՀՀ նախագահն այդ ձգտումներին: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ «Բարեփոխումներ» պատգամավորական խումբը «դեմ» է քվեարկել վարչատարածքային բաժանման օրենքին, պետք է ենթադրել, որ ՀՀ նախագահը ոչ միայն տեղի չի տա, այլեւ կփորձի սանձել ՀՀՇ-ի բաժանարար կրքերը:

Տեր եւ տիկին Նաջարյանները Մոսկվայում պարգեւատրվեցին Նանսենի մեդալով

«Ես համոզված եմ եւ Ամերիկայում ամենուր քարոզում եմ, որ հայ ժողովրդի գոյատեւման գրավականը Ռուսաստանն է, եւ ես իմ գործունեությամբ ամենայն ոգով նպաստեմ ռուս-հայկական բարեկամության բարգավաճմանը», Մոսկվայում հայտարարեց ճանաչված բժիշկ եւ հասարակական գործիչ դոկտոր Վարդգես Նաջարյանը Ֆ. Նանսենի անվան միջազգային ֆոնդի հանդիսասրահում, որտեղ բարեգործական մեծ ծառայության համար տեր եւ տիկին Նաջարյաններին հանձնվեց մեծն նորվեգացու անունը կրող արծաթե մեդալ: Ֆոնդը, որ ստեղծվել է մի քանի ամիս առաջ, կոչված է նպաստելու մարդասիրական գործունեության ծավալմանը եւ նշելու այդ ասպարեզի նվիրյալների ավանդը:

Հայաստանում, Արցախում լավ գիտեն այս ազնիվ ազգասեր մարդկանց: Ահա եւ Ռուսաստանի մայրաքաղաքի մտավորականության, տեղի հայ համայնքի ներկայացուցիչները հնարավորություն ունեցան անմիջականորեն ծանոթանալ նրանց հետ, արժանվույնս գնահատել այն մեծ նյութական ու բարոյական աջակցությունը, որ նրանք ցույց են տալիս հայ ժողովրդին երկրաշարժի առաջին իսկ օրերից սկսած: Գուցե խորհրդանշական էր, որ Նաջարյաններին ողջունողների մեջ էին Հայաստանի եւ Սփյուռքի նախկին ղեկավարները՝ Սուրեն Հարությունյանը եւ Նորայր Մուրադյանը, մարդիկ, որոնք առաջիններից մեկն են իրենց վրա զգացել տարերային աղետի ողջ արհավիրքը:

Ավելացնում է Նաջարյանների բարեգործական առաքելության շրջանակը՝ խոշորածավալ բազմաբնույթ բուժական եւ նյութական օգնություն, բազում վիրահատություններ, առողջության վերականգնման նպատակով հարյուրավոր երեխաների այցելություններ ԱՄՆ եւ այլն: Հաճախ են նրանք գնդակոծությունների տակ ընկել Ղարաբաղում:

Եթե իր սեփական ժողովրդին ծառայելը դոկտոր Նաջարյանը համարում է իր հոգու պարտքը, ապա մոսկվացի բարեկամների գնահատումը նա դիտում է որպես երկու քրիստոնյա ժողովուրդների մերձեցման եւս մի հաստատում:

ՌՈՒԲԵՆ ՏԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Մոսկվա

ԵՐԵՎԱՆ

Քաղաքական ընթերցումներ սոցիալ-դեմոկրատիայի տեսության ու պրակտիկայի մասին

Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախաձեռնությամբ կազմակերպվում է քաղաքական ընթերցումների շարք՝ սոցիալ դեմոկրատիայի տեսության ու պրակտիկայի մասին: Նոյեմբերի 6-ին տեղի ունեցավ այդ շարքի առաջին ընթերցումը: «Սոցիալ դեմոկրատիան եւ ազգային հարցը» հիմնական զեկուցմամբ հանդես եկավ պետհամալսարանի դոցենտ, պատմական գիտությունների թեկնածու Ալբերտ Մկրտչյանը: Ծավալված բանավեճին մասնակցեցին ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոսներ Գեւորգ Ղարիբջանյանը, Հրանտ Ավետիսյանը, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Համբարձում Կարապետյանը, բանասիրության դոկտոր Ազատ Եղիազարյանը, տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Թորգոմ Նալչաջյանը, այլ գիտնականներ, քաղաքագետներ:

Կարեւորելով նման բանավեճերի անցկացման անհրաժեշտությունը, ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանն ընդգծեց, որ դրանք կկրեն պարբերական բնույթ՝ նպատակ ունենալով տեսական ընդհանրացումներ կատարել՝ հետխորհրդային շրջանում աշխարհում եւ Հայաստանում կատարվող վերափոխումները հասկանալու, վերլուծելու եւ զարգացման առավել ընդունելի ճանապարհներ նախանշելու համար:

Ռ. Հ.

Գրանցվեց ԱԺՄ-ի «Այժմ» օրաթերթը

ՀՀ արդարադատության նախարարությունը հոկտեմբերի 31-ին, ի թիվս չորս այլ նմանատիպ դիմումների, վերջապես գրանցեց Ազգային ժողովրդավարական միության «Այժմ» թերթը: Թերթի գրանցման նախապատմությունը տեւեց ավելի քան 6 ամիս, որից հուսահատ, ԱԺՄ վարչությունը պատրաստվում էր հարցը լուծել դատարանի միջոցով: ԱԺՄ վարչության որոշմամբ, թերթի խմբագիր է նշանակվել «Գոլոս Արմենիի» թերթի աշխատակից Վիգեն Սարգսյանը: Հասարակական քաղաքական ուղղվածությամբ կանխորոշված «Այժմ» օրաթերթը սկզբնական շրջանում լույս կընծայվի շաբաթը մեկ անգամ: Հավաստի տեղեկություններով, թերթը չի լինելու խիստ կուսակցականացված, այլ նպաստելու է ազատ մամուլի ծավալմանը: Թերթի առաջին համարին պետք է սպասել ոչ շուտ, քան 95 թ. վերջին կամ գալիք տարվա սկզբներին: Թերթին մաղթում ենք լրագրական հաջողություններ:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴՈՒԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատասխանատու է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԻՋԵՎԱՆ

Համակարգիչն էլ չկարողացավ տարբերել կարիքավորներին

«Փարոս» ծրագիրը դարձել է մեր հազարավոր կարիքավոր հայրենակիցների հույսի իսկական նեցուկը: Այս օրերին պարենային օգնության հերթական քանակն են ստանում իջեւանցիները: Բաշխման էր պատրաստվում նաեւ նավթը, սակայն նոյեմբերի 1-ին գործընթացն ընդհատվեց: Բանն այն է, որ վառելիքի անբավարարության պատճառով ոչ բոլորը պիտի ստանան, իսկ ստացողների ընտրությունը ըստ թոշակառուների, հաշմանդամների եւ այլ կարգի կարիքավորների՝ նախապես հավաքված տվյալների կատարել է «Փարոս» կենտրոնական գրասենյակի համակարգչային համակարգը: Սակայն պարզվում է, որ տեխնիկան, առաջնորդվելով իր «տրամաբանությամբ», առավելությունը տվել է պակաս կարիքավորներին: Սրանից հետո այնպես է ստացվել, որ Երեւանից ժամանած նավթ բաշխողները ետ են վերադարձել, հավանաբար ելք գտնելու իրենց ղեկավարության հետ: Մի՞թե միթե չէր լինի առավել կարիքավորներին որոշելու պատասխանատվությունը թողնել տեղական մարմիններին եւ վերահսկել նրանց աշխատանքը:

ՌՈՒԲԵՆ [illegible]

Իջեւան

ՏԱՇԻՐ

Սարչապետում սառչում են թե ուսուցիչները, թե դպրոցականները

Սարչապետն իր մեծությամբ Տաշիրի շրջանի երկրորդ գյուղն է: Ունի 1300 բնակիչ, բազմաթիվ առօրյա հոգսեր եւ դժվարությունների առջեւ կանգնած մեկ միջնակարգ դպրոց, որտեղ սովորում է 530 աշակերտ: Երբ դպրոցի կոտրված ապակիներից ներս է խուժում լեռներից իջած սառը քամին եւ խեղճ պար բռնում դասարաններում, աշակերտներն սրբաքում են գրսից եւ դպրոցի տնօրենությունը ստիպված դադարեցնում է դասերը: «Այսօր էլ երբ քամի լիներ, չէինք կարող դաս անել», ասում է տնօրեն Համլետ Դավթյանը: Սարչապետի դպրոցը շրջանի մնացած 19 միջնակարգ կրթօջախների նման վերջին 7 տարիներին ոչ մի ապակի չի ստացել: Դիմել է Դավթյանը շրջգործկոմին, ասել են դիմեք շրջժողկրթբաժին: Նա պետք է զբաղվի ձեր հարցերով: Իսկ մենք գումարներ չունենք, ապակի էլ չկա: Իսկ ի՞նչ անի Դավթյանը, ապակու արտադրամա՞ս բացի, թե՞ գործարարական տղարան, որովհետեւ, ի դեպ, շենքի նման դպրոցի գրադարանային ֆոնդն էլ չարքաշ վիճակում է: Ճիշտ է, հիմա երբ մի երեխա մի ապակի է կոտրում, դրա փոխարեն նրանից երկուսն են պահանջում, բայց էլ ուսուցիչները չեն նստելու սպասեն, թե աշակերտները երբ են ապակի կոտրելու: Ճիշտ է, դպրոցը ծանոթ ամերիկյան սոցիալական նավթ է ստանալու, բայց առանց ապակու ինչպե՞ս պետք է տաքացվեն դասարանները: Իսկ միգուցե շրջանի ղեկավարությունը մինչեւ ձմեռնամուտ կկարողանա լուծել դպրոցների խնդիրները...

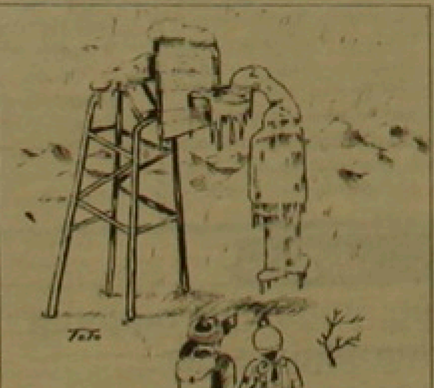

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԵՐԵՎԱՆ

«Կադրերն են որոշում ամեն ինչ», իսկ կադրերի՞ն...

Արմենուհու տեսական լրատվական գործակալության նոր տնօրեն Տիգրան Հակոբյանը հավակնում է իր բինը: Որեւէ փոխտնօրեն է նշանակվել Արայիկ Մանուկյանը, որը մինչեւ վերջերս հեռուստառադիոյի ծառայության («Լրաբեր» հեռուստաժողովրդի) տնօրենն էր: Վ. Բրյուսովի անվան ռուսաց եւ օտար լեզուների ինստիտուտի սան, եղել է «Երեկոյան Երեւան» թերթի թղթակից, 1991 թ. դարձել «Հայաստանի Հանրապետություն» պաշտոնաթերթի լրատվության բաժնի վարիչ, իսկ 1993 թ. պյունները: Վերջերս վարչապետի բացակայության ժամանակ (Հրանտ Բագրատյանը մեկնել էր ԱՄՆ՝ մասնակցելու միջազգային արժութային հիմնադրամի ու համաշխարհային բանկի տարեկան նստաշրջանին) կառավարության նախագահի լիազորությունները դրված էին Ա. Մանասարյանի վրա: Քարտուղար-նախարարի առաջին տեղակալը Վահան Մանուկյանն է, որը 1994 թվականից նաեւ է գործերի կառավարչի առաջին տեղակալ, իսկ մինչ այդ աշխատել է կառավարության վերահսկողական ներկայացուցչության ղեկավար, բնեւ կառավարության կամ վարչապետի որոշումն այս առիթով առայժմ հրապարակված չէ:

Արկադի Տեր-Թադեւոսյանը եր կար տարիներ գլխավորել է ՀԽՍՀ պետպլանի շինարարության բաժինը, 80-ական թվականներից ի վեր պետպլանի նախագահի տեղակալն էր, այնուհետեւ նշանակվեց ՀՀ էկոնոմիկայի պետական կոմիտեի նախագահ, ապա էկոնոմիկայի նախարարի տեղակալ: ՌԴ-ի հետ բանակցությունները վարող ՀՀ պետական պատվիրակության անդամ գլխավորել է «Լրաբերը»:

Բանասիրական գիտությունների թեկնածու Գայանե Աղաբաբյանը ստանձնել է Արմենպրեսի պաշտոնական խոսնակի պաշտոնը: Անվանի գրականագետ Սուրեն Աղաբաբյանի դուստրն աշխատել է գիտությունների ակադեմիայի գրականության ինստիտուտում:

Արմենպրեսի նորույթների թվում անհրաժեշտ է հիշատակել «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի մեկնաբան Հրայր Զորյանի գործակալություն տեղափոխվելու հրավերը, որ նրան նշանակել են քաղաքական ու տնտեսական լրատվության բաժնի վարիչ:

Ի դեպ, մինչեւ օրս չի հրապարակված վարչապետի որոշումը Արմենպրեսի տնօրենին նշանակելու մասին:

Ինչ վերաբերում է «ՀՀ» պաշտոնաթերթին, ապա նրա գլխավոր խմբագիրը Այդին Մորիկյանն է, որը, թեեւ նշանակված է ՀՀ տեղեկատվության փոխնախարար, շարունակում է վարել թերթը: Գլխավոր խմբագրի առաջին տեղակալ Մեսրոպ Հարությունյանը մեկնել է ԴՖՀ մեկուկես ամսյա լրագրական ստաժավորման:

Նույնատիպ ստաժավորման, այս անգամ ԱՄՆ, մեկնել է ՀՀ նախագահի օգնական, մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը: Վերջինիս բացակայության օրոք նրա պարտականությունները կատարում է նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Աշոտ Հովհաննիսյանը: «Լրագրողների հետ մենք բարեկամի տարբեր կողմերում ենք» հայտարարած եւ բնույթին անխնդրով Երեւանում առողջ ու ճկուն զանգված դարձած քարտուղարը, ժամանակով օվկիանոսից այն կողմ, անմիջապես հանդիպեց լրագրողների հետ:

Ի դեպ, լրատվության բնագավառի մեկ այլ կարեւոր լուր: «Պարզ ռադիո» հրատարակչությունը եւ «Հայաստան» մամուլի տարածման միավորումը մտցվել են ՀՀ տեղեկատվության նախարարության համակարգի մեջ: ՀԿԿ կենտկոմի նախկին հրատարակչությունը ազգայնացումից հետո կցվել էր կառավարությանը, ապա մտցվել էր կառավարության գործերի կառավարչության տնտեսական վարչության համակարգի մեջ: Նախկին «Սոյուզպեչատ» «Հայմամուլը» միշտ եղել է կապի նախարարության համակարգում:

Կառավարության աշխատակազմը, որը մինչեւ նոր սահմանադրության ընդունումը կրում էր գործերի կառավարչություն անվանումը, ինչպես հայտնի է, այժմ դարձել է կառավարության քարտուղարություն: Դրա ղեկավարը կառավարության քարտուղար-նախարարն է Անդրեյ Մանասարյանը, որին են ենթարկվում են կառավարության բոլոր ստորաբաժանումները՝ վարչությունները, բաժիններն ու ծառայու-

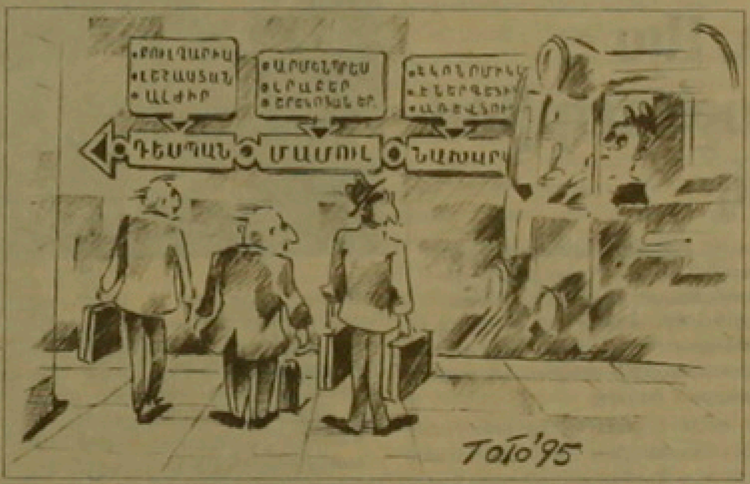

կողության վարչությունում: Քարտուղար նախարարի մյուս տեղակալ վերջերս նշանակվեց Գայանե Ալիխանյանը կառավարության երիտասարդ, բայց երկարամյա աշխատակից եղել է արձանագրային բաժնի խմբագիր, գործերի կառավարչի օգնական (գլխավոր մասնագետ): Այդ տեղակալի պարտականությունների մեջ մտնում է կառավարության գործունեության արձանագրային ու գրասենյակային ապահովումը: Ավելացնենք, որ Գ. Ալիխանյանի հայրը երկար տարիներ եղել է Հայաստանի արդարադատության առաջին փոխնախարար:

Ի լրումն մեր նախորդ թողարկման նշենք, որ կառավարության քարտուղարության վերջերս նշանակված կադրերի վարչության պետ Կարապետ Կարապետյանի նախկին աշխատավայրը եղել է պատգամավորների Մասիսի շրջանային խորհրդի գործկոմի տեղակալի պաշտոնը:

Կառավարության քարտուղարության կառուցվածքում վերջերս ստեղծվել է նոր ստորաբաժանում Ազգային ժողովի հետ կապի վարչություն, որի պետ է դարձել Գեւորգ Գեւորգյանը: Այս վարչությունը, ըստ էության, Ազգային ժողովի հետ կապերի գծով նախարար Արսեն Քամալյանի աշխատակազմն է:

Որեւէ կառավարության շինարարության ու աղետի գոտու հարցերի վարչության պետ է նշանակվել Սիրեկան Օհանյանը, որը վարում էր նույն վարչության քաղաքաշինության բաժինը: Հիշեցնենք, որ վարչության պետի պաշտոնը թափուր էր մնացել Անդրանիկ Անդրեասյանին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար նշանակելուց հետո: Այդ վարչության աղետի գոտու հարցերի բաժնի մասնագետ Գագիկ Խաչատրյանը դարձավ ՀՀ շինարարության փոխնախարար:

Մեր նախորդ թողարկման մեջ մենք հայտնեցինք, որ ՀՀ էկոնոմիկայի փոխնախարար Արկադի Տեր-Թադեւոսյանն ազատվել է պաշտոնից: Նա նոր եւ շատ կարեւոր նշանակում է ստացել Մոսկվայում Ռուսաստանի Դաշնությունում ՀՀ առեւտրական ներկայացուցիչ, ա-

է: Ի դեպ, Մոսկվայում Ա. Տեր-Թադեւոսյանի տեղակալներից մեկը կլինի վարչապետի կրտսեր եղբայրը Հրաչյա Բագրատյանը:

Միջազգային դիվանագիտական պրակտիկայի համաձայն ՀՀ ԱԳՆ-ում սկսվել է դեսպանությունններում աշխատող դիվանագետների ռոտացիա: Մոսկվայում ՀՀ դեսպանությունից հետ են կանչվել առաջին քարտուղարներ Գագիկ Կիրակոսյանը (աշխատել է ԱԳՆ-ում, ՀԽՍՀ նախարարների խորհրդի նախագահի նախկին առաջին տեղակալ Ալեքսան Կիրակոսյանի որդին), Գագիկ Վարդանյանը (անցյալում աշխատել է ՀԽՍՀ փախստականների պետական կոմիտեի փոխնախագահ, այնուհետեւ ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունում), Վլադիմիր Դիլանյանը (եղել է ՀՀ կառավարության արտաքին կապերի բաժնի ռեֆերենտ, արտաքին առեւտրի «Արմենինտորգ» միավորման տնօրեն, ՀՀ ԱԳՆ միջազգային տնտեսական կապերի բաժնի վարիչ), Գրիգոր Ավետիսյանը (աշխատել է ԱԳՆ-ում, կոմպոզիտոր Խաչատուր Ավետիսյանի որդին), Սերգեյ Սմբատյանը (նախկինում ՀԿԿ կենտկոմի մշակույթի բաժնի վարիչի տեղակալ, «Հայհամերգի» տնօրեն, ԱԳՆ-ի մշակութային կապերի բաժնի վարիչ: Կոնսերվատորիայի ռեկտոր Արմեն Սմբատյանի եղբայրն է): Չստուգված տվյալներով այս դիվանագետներին ոչ ոք չի փոխարինի: Վաշինգտոնում ՀՀ դեսպանությունից վերադարձել են Տիգրան Մարտիրոսյանն ու Զորնիկ Աղաջանյանը: Ռոտացիայի մանրամասները մեզ առայժմ հայտնի չեն: Ռումինիայում ՀՀ դեսպանության աշխատելու է մեկնել ԱԳՆ-ի Իրանի բաժնի վարիչ, աֆղանական պատերազմի վետերան Արա Պապյանը: Մեր տեղեկությունների համաձայն, ՀՀ ԱԳՆ եվրոպական 2-րդ բաժնի վարիչ Վալերի Մկրտումյանը (Մոսկվայում ՀՀ դեսպան Յուրի Մկրտումյանի եղբայրը) նշանակվում է Բուլղարիայում ՀՀ դեսպանության խորհրդական:

«ԱԶԳԻ» «ԿԱԴՐԵՐԻ ԲԱԺԻՆ»

ՀՐԱՏԱՊ

Վերակենդանացման բաժանմունքը վերակենդանացման կարիք ունի

Երեւանի 1-ին մանկական կլինիկական հիվանդանոցի նորածինների վերակենդանացման բաժինը, իր տեսակի մեջ միակը հանրապետությունում, գոյություն ունի 8 տարի: Այստեղ մայրաքաղաքի եւ մերձակա շրջանների ծննդատներից տարեկան ընդունվում են շուրջ 800 մանկիկներ թերաճ կամ հետծննդյան բարդություններով: Բաժնի վարիչ Արա Գեջակուշյանի տվյալներով, նրանց մեծ մասին հնարավոր է լինում փրկել, վերադարձնել լիարժեք կյանքի:

Սակայն ինքը՝ նորածինների վերակենդանացման բաժանմունքը, վերջին մի քանի տարիներին բոլորովին էլ լիարժեք կյանքով չի ապրում: Բաժնի վարիչ Արա Գեջակուշյանը հատկապես դժգոհ է վերջին մեկ տարվա ընթացքում ստեղծված վիճակից: Ըստ նրա, այն բանից հետո, երբ 1-ին մանկական հիվանդանոցն ընդգրկվել է Մխիթար Հերացու անվան բժշկական համալսարանի կազմի մեջ եւ համարվում է համալսարանական մանկական հիվանդանոց, դրանով իսկ դուրս գալով քաղխորհրդի առողջապահական համակարգից եւ ընդգրկվելով ՀՀ առողջապահության նախարարության համակարգի մեջ, վերջինս իր ուշադրությունից կատարելապես դուրս է թողել բաժանմունքը: Պրն Գեջակուշյանն ընդգծեց, որ բաժանմունքի հիմնադրման ժամանակ «մայրության եւ մանկության պահպանության հարցերը կառավարության ուշադրության կենտրոնում էին, հիմա՝ ոչ: Նույնիսկ մի սխալի, մի անփութության համար մարդկանց պատժում էին, եւ պատժում էին դաժան կերպով, նույնիսկ նախարար էին հեռացնում աշխատանքից, բայց այսօր կառավարությունը ոչ միայն բարձիթողի է արել առողջապահության հարցերը, այլեւ մայրության ու մանկության պաշտպանությանն ընդհանրապես չի նայում»: Իբրեւ իր ասածի հիմնավորում, բժիշկ Գեջակուշյանը նշեց, թե իրենք «ընդհանրապես թողնվել են բախտի քմահաճույքին»: Ըստ նրա, 1994-ի սկզբներից սկսած հիվանդանոցի ֆինանսավորումը լրիվ ընդհատվել է, մի կերպ վճարել են աշխատավարձը, «այն էլ բավական ուշացումներով»: Արդեն 1994-ի երկրորդ կեսին բաժանմունքում սպառվել են բոլոր պահեստավորված միջոցները, նաեւ նրանք, որ ստացվել էին հումանիտար օգնության կարգով (դեղորայք, բուժօգնության այլ միջոցներ): Հոսանքն անջատվել է, դեղորայք, վառելանյութ բացարձակապես չեն ստացել, որտեղից հիվանդներին կարողանան տեղափոխել (դա իրենք են անում՝ հաջուկ վերակենդանացման մեքենայով): Ստացվել է այնպես, որ բաժանմունք ընդունված երեխաները 90-95 տոկոսով մահացել են: Ստիպված սկսել են դրսից օգնություն փնտրել: Եվ գտել են: Լոս Անջելեսից Մելինե, Ռուբինա եւ Քրիստին Փափազյանները, ի հիշատակ իրենց հոր եւ եղբոր, որոշակի գումար են դրել բանկում եւ դրա տոկոսները, ամսական 500 դոլլար, ուղարկում են բաժանմունքին որպես օգնություն: Սակայն դա չափազանց քիչ է եւ այսօր արդեն չի բավարարում նույնիսկ թթվածնի պահանջը: Բժիշկ Գեջակուշյանը նշեց, որ իրենց օրական անհրաժեշտ է մինչեւ 30 բալոն թթվածին, իսկ մեկ բալոնի արժեքը 1600-1800 դրամ է: Այժմ թթվածնային կայաններին բաժանմունքը պարտք է շուրջ 1,5 միլիոն դրամ: «Իսկ պատկերացնո՞ւմ եք, ինչ կկատարվի, երբ 5 րոպեով թթվածնի մատակարարումն ընդհատվի (բժիշկը ցույց է տալիս հատուկ վերակենդանացման կամերայում գտնվող անօգնական էակին): Ի՞նչ խիղճ պիտի ունենաս, որ այստեղ մի անմեղ արարածին մահվան դատապարտես...»:

Պարոն Գեջակուշյանը նշեց, որ մեկ այդպիսի երեխայի վերակենդանացման համար պահանջվում է նվազագույնը 30 օր, իսկ օրական ծախսը կազմում է 10-15 հազար դրամ: «Ծնողների մեծ մասն այդպիսի ծախսեր անել անկարող է, էլ չխոսելով այն մասին, որ դեղորայքի գինն օրեցօր բարձրանում է: Հենց միայն «Հայբուժտեխնիկային» պարտք ենք 800 հազար դրամ», ավելացրեց բժիշկը:

Կրկին խորին շնորհակալությամբ հիշելով իրենց ամերիկահայ բարերարներին, նա խնդրեց իր անունից մամուլում հարգ բարձրացնել, որ պետությունը կտրուկ կերպով փոխի իր վերաբերմունքը բաժանմունքի նկատմամբ, հույս չդնի դրսի բարերարների օգնության վրա եւ տեր կանգնի իր ամենաանօգնական քաղաքացիներին...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Սամվել Շահինյան. «Ազգային պետության» հենարանը ազգային գաղափարախոսությունն է

Նոյեմբերի 4-ին ժուռնալիստի տան դահլիճում «Ազգային պետություն» կուսակցությունն անցկացրեց իր հերթական (երկրորդ) համագումարը:

Պատգամավորներին ներկայացվեցին եւ հաստատվեցին մեկ տարվա ընթացքում հանրապետության քաղաքական կյանքում տեղի ունեցած կարեւորագույն իրադարձությունների վերաբերյալ արված քաղաքական հայտարարությունները:

Կազմակերպության նախագահ Սամվել Շահինյանն անդրադարձավ հուլիսի 5-ի ընտրություններին եւ հանրաքվեին: Դրանց արդյունքում, ըստ պրն Շահինյանի, ժողովրդին փաթաթվեց նրա շահերից չբխող սահմանադրություն եւ խորհրդարան, որ չի արտահայտում ժողովրդի ազատ ընտրությունը:

Պրն Շահինյանը նշեց, որ «Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը լիբերալ է, եւ փառք Աստծո, որ դա այդպես է: Ցանկացած այլ նախագահի դեպքում մենք կունենայինք դաժան բռնապետություն»:

Ելույթ ունեցողներն անդրադարձան ընտրություններում կուսակցության պարտության պատճառներին (ընտրապայքարում ուշացումով ներգրավվելը, փորձի պակասը, որոշ թեկնածուների ավելորդ ինքնավստահությունը, ընտրությունների օրենքի անկատարությունը), գիտության, կրթության եւ այլ բնագավառներում իշխանությունների վարած անհեռանկար քաղաքականությանը:

Քվեարկությունների ընթացքում նկատելի միաձայնությունը բացատրվեց համագումարին նախորդած երկարատեւ եւ բուռն բանավեճերում ծեռք բերված լիակատար փոխըմբռնմամբ:

Բանավեճի առիթ տվեցին առաջարկվող կանոնադրական փոփոխությունները, որոնց ընդունումից հետո համագումարն ընտրեց գործադիր խորհուրդ (նախագահ՝ Սամվել Շահինյան):

Նոյեմբերի 6-ին «Շրջան» թերթի խմբագրությունում հրավիրված մամլո ասուլիսում Սամվել Շահինյանը լրագրողներին պատմեց համագումարի աշխատանքների, կուսակցության ռազմավարության հիմնական շեշտադրումների մասին: «Ազգային պետությունը» ներկայացվեց որպես նոր տիպի կուսակցություն, որը հենվում է ոչ թե որեւէ սոցիալական խավի, այլ ազգային գաղափարախոսության վրա: Հայաստանում ծեւավորված տնտեսական հարաբերությունները համարվեցին ոչ թե շուկայական, այլ «բազարային»: Կուսակցության ղեկավարների կարծիքով, մոտ ապագայում Հայաստանի տնտեսությունը կկենտրոնանա տնտեսական եւ ֆինանսական լծակները վերահսկող մարդկանց մի նեղ խմբի ձեռքում:

«Ազգային պետությունը» ընդդիմադի՞ր, թե՞ իշխանամետ կուսակցություն է հարցին, պրն Շահինյանը պատասխանեց, թե ընդդիմադիր չէ պետության նկատմամբ, բայց եւ չի կարող իշխանամետ լինել այնքանով, որ քանով համաձայն չէ իշխանությունների վարած քաղաքականությանը մի շարք հարցերում: Մասնավորապես, ֆինանսական «ներարկումներ» գործընթացին, որի հետեւանքով տուժում է պետության ազգային անվտանգությունը: Նշվեց, որ ժողովրդի աղետալի սոցիալական կացությունը վտանգում է ժողովրդի գենոֆոնդը:

Պրն Շահինյանի կարծիքով, ՀՅԴ գործունեության կասեցումը պետության եւ անվտանգության մարմինների իրավասության խնդիրն է, բայց մամուլի միջոցների արգելումն անարդարացի է, եւ կուսակցությունը բազմիցս արտահայտել է իր հստակ դիրքորոշումն այդ կապակցությամբ:

ՍԵԼԻՆԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

պետական

Բաբկեն Արարքցյան. Այս Սահմանադրությամբ կառաջնորդվենք ոչ մեկ տասնամյակ

Նոյյան տապան լրատվական-վերլուծական կենտրոնը դիմեց Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին՝ խնդրելով պատասխանել Հայաստանի նոր Սահմանադրության մի շարք դրույթների վերաբերյալ հարցերին: Հարցազրույցի նպատակն էր ստանալ նախընտրական քաղաքական պայքարից ձերբազատված, արդեն իսկ գործող Սահմանադրության գնահատականը: Հարցերի պատասխանները չեն ստացվել սովորական հարցազրույցի արդյունքում: Գործակալությունն իր հարցերը ներկայացրել է ՀՀ ԱԺ մամուլի ծառայությանը և պատասխանները ստացել է վերջինից: Ստորև առանց փոփոխությունների բերվում են պրն Արարքցյանի պատասխանները, ինչպես ներկայացվել են ԱԺ մամուլի ծառայության կողմից:

– Որքա՞նով է նպատակահարմար, որ խորհրդարանի անվստահություն հայտնելու իրավունքը տարածվում է միայն կառավարության, այն էլ նրա ամբողջ կազմի վրա: Մարզպետների և գլխավոր դատախազի նշանակման ձևը նույնն է, ինչ կառավարության անդամներինը, սակայն, ի տարբերություն վերջիններիս, նրանք ազատ են խորհրդարանական վերահսկողությունից:

– Սահմանադրությունը բովանդակային առումով վերլուծելիս, անհրաժեշտ է դիտարկել որպես մեկ ամբողջական փաստաթուղթ: Եվ յուրաքանչյուր հարց, որը կվերաբերի մարդու իրավունքներին, պետական կառավարման համակարգին, իշխանության տարբեր մարմինների լիազորություններին, տեղական ինքնակառավարմանը, թե հիմնարար այլ խնդիրների, պետք է դիտարկել համալիր, քանզի Սահմանադրությունը մեկ ամբողջական իրավական փաստաթուղթ է և նրա առանձին դրույթների անջատումը ամբողջությունից հանգեցնում է թյուրիմացության:

Սա ընդհանրապես: Ինչ վերաբերում է կառավարությանն անվստահություն հայտնելու խորհրդարանի իրավունքին, դա Սահմանադրության հիմնարար դրույթներից է և նպատակ ունի հավասարակշռել օրենսդիր-գործադիր իշխանությունների փոխհարաբերությունները: Ըստ այդ հոդվածի, խորհրդարանում մեծամասնություն ունեցող ցանկացած քաղաքական ուժ, օգտվելով վերոհիշյալ իրավունքից, կարող է «պարտադրել» կազմելու իր վստահությունը վայելող կառավարություն: Սա միջազգային պրակտիկայում կիրառվող և շատ երկրներում գոյություն ունեցող սկզբունք է: Իսկ այն, որ անվստահություն հայտնելու իրավունքը տարածվում է կառավարության ամբողջ կազմի վրա, գտնում եմ բավական ճիշտ մոտեցում, քանզի կառավարությունը հանդես է գալիս որպես մեկ միասնական «թիմ» (այդպիսին է նրա կազմավորման սկզբունքը) և ենթադրում, որ դրանով մեծացվում է նաև վարչապետի և յուրաքանչյուր նախարարի պատասխանատվությունը ոչ միայն առանձին բնագավառների, այլև կառավարության կողմից իրականացվող ընդհանուր քաղաքականության արդյունքում: Այս հարցում կարևոր եմ համարում նաև Սահմանադրության 80-րդ հոդվածը, ըստ որի հերթական նստաշրջանի յուրաքանչյուր շաբաթվա մեկ նիստում վարչապետը և կառավարության անդամները պարտավոր են պատասխանել պատգամավորների հարցերին, ինչը Ազգային ժողովի կողմից կառավարության և նրա առանձին անդամների գործունեությունը վերահսկելու կարևորագույն լծակներից մեկն է:

Ինչ վերաբերում է խորհրդարանի կողմից մարզպետների գործունեության վերահսկողության բացակայության թեզին, կարծում եմ, հարցը դիտարկվում է գլխիվայր: Խորհրդարանն ունի վերահսկողության բազմաթիվ լծակներ: Ազգային ժողովը, հաստատելով պետական բյուջեն, դրա տարբեր մասերով հաստատում է նաև մարզերին վերաբերող հոդվածները: Այսինքն՝ հստակ սահմանվում են ծախսերը, եկամուտները և, իհարկե նաև, իրականացվում է վերահսկողություն բյուջեի կատարման առումով: Ուստի մարզպետները, որոնք ինչ-որ առումով հանդիսանում են տարածքային նախարարներ, նույնպես վերահսկելի են իրենց գործունեության ողջ ընթացքում, և Սահմանադրության 84-րդ հոդվածում ամրագրված դրույթը փաստացի առնչվում է նաև նրանց գործունեությանը: Բացի այդ, հարցերի մի ամբողջություն կհստակեցվի համապատասխան օրենքներում, որոնք կընդունի Ազգային ժողովն առաջիկայում:

– Նոր կառավարության հրաժարականի հարց բարձրացնելու համար տրված է 24 ժամ, իսկ քվեարկելու համար՝ 72 ժամ: Դա, թերևս, խիստ անբավարար ժամանակ է կառավարության ծրագրին ծանոթանալու համար և կարող է պատճառ հանդիսանալ, որ տնտեսությունը զոհ գնա քաղաքականությանը:

– Չեմ կարծում, թե սա այն դեպքերից է, երբ տնտեսությունը կարող է «զոհ գնալ» քաղաքականությանը: Ըստ էության, Սահմանադրության 74-րդ հոդվածով սահմանված կարգը վերաբերում է Ազգային ժողովի կողմից կառավարությանը քաղաքական վստահություն հայտնելուն: Եվ ընդհանրապես, չմոռանանք նաև Սահմանադրության 84-րդ հոդվածի մասին, ըստ որի Ազգային ժողովը կառավարությանն անվստահություն կարող է հայտնել ցանկացած պահի, նաև տնտեսական ծրագրերի և այլ հարցերի հետ կապված:

– Որ գլխավոր դատախազը ազատ է որևէ արտաքին վերահսկողությունից և կախումից, բացառությամբ հանրապետության նախագահից, կարող է վտանգ ստեղծել, որ նախագահի կամ կառավարության անդամների հնարավոր զանցանքները «վրիպեն» դատախազի աչքից:

– Դուք շփոթում եք երկու տարբեր հարցեր: Հանրապետության նախագահը, պաշտոնավարման ողջ ընթացքում, օգտվում է անձեռնմխելիության իրավունքից: Նրա գործունեության վերահսկողության իրավունքը վերապահված է ՀՀ Ազգային ժողովին (տես ՀՀ Սահմանադրության, 57-րդ հոդված) և Սահմանադրական դատարանին (տես ՀՀ Սահմանադրության, 100-րդ հոդված): Իսկ կառավարության գործունեությունը ենթակա է ոչ միայն խորհրդարանի վերահսկողությանը (տես ՀՀ Սահմանադրության, 80-րդ և 84-րդ հոդվածներ), այլ նաև դատախազական հսկողության Սահմանադրության 103-րդ հոդվածի համապատասխան: Ըստ այդ նույն հոդվածի դատախազությունը ևս վերահսկվում է Ազգային ժողովի կողմից:

– Խիստ սահմանափակ է Սահմանադրական դատարանին դիմելու իրավունք ունեցողների շրջանակը: Սահմանադրության նախնական տարբերակում նախատեսվում էր, որ այդ իրավունքը կունենա նաև մի պաշտոնյա՝ մարդու իրավունքների պաշտպանը: Այդ պաշտոնը ավելի ուշ տարբերակում վերացվեց:

– Սահմանադրական դատարան դիմելու իրավունքն, այո, սահմանափակված է: Տվյալ դեպքում դա արվել է հաշվի առնելով այդ կարևոր մարմնի դերն ու խնդիրները պետության մեջ: Երկար քննարկումների արդյունքում որոշվեց չհիմնել մարդու իրավունքների պաշտպանի պաշտոնը, դա գնահատելով արհեստական մարմին ոչ հստակ լիազորություններով: Միջազգային փորձը հուշում է, որ նման իրավասություն ունենում են միայն դատական ատյանները, որոնց էլ վերապահվեց այդ կարևոր գործի իրականացումը:

– Սահմանադրական դատարանը որոշումներ և եզրակացություններ պետք է ընդունի ոչ ուշ, քան դիմումը ստանալուց 30 օր անց: Սակայն այդ ժամանակամիջոցը կարող է չափազանց ուշ լինել որոշ դեպքերում (մասնավորապես, 55-րդ հոդվածի 13 և 14 կետերի պատճառաբանությամբ իրականացված միջոցառումների պարագայում) անցանկալի հետևանքների կանխման համար:

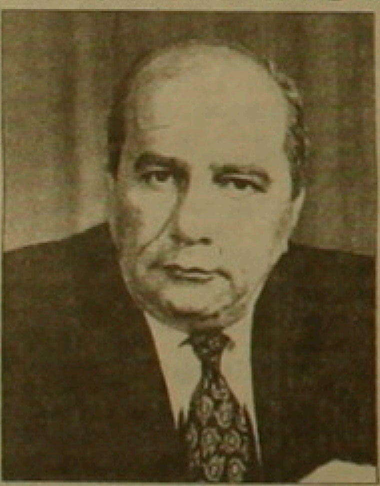

– Այս կապակցությամբ ցանկանում եմ շեշտել Սահմանադրության 55-րդ հոդվածի 13-րդ ենթակետի այն դրույթը, ըստ որի ռազմական դրություն հայտարարելու դեպքում գումարվում է Ազգային ժողովի հատուկ նիստ: Իսկ սահմանադրական կարգին սպառնացող անմիջական վտանգի դեպքում հանրապետության նախագահը կարող է իրականացնել իրավիճակից բխող միջոցառումներ, միայն խորհրդակցելով ԱԺ նախագահի և վարչապետի հետ, և այդ միջոցառումները, ինչպես նաև զինված ուժերի օգտագործման, սահմանված դեպքերում ընդհանուր կամ մասնակի զորահավաք հայտարարելու մասին հանրապետության նախագահի որոշումները, կարող են դադարեցվել Ազգային ժողովի կողմից (տես ՀՀ Սահմանադրության, հոդված 55, մաս 14 և հոդված 18, մաս 3): Եվ շատ կարևոր է, այս խնդրում ևս ապահովել Սահմանադրական դատարանի մասնակցությունը, քանզի բարձրացված հարցերն անմիջականորեն առնչվում են պետության սահմանադրական կարգին, օրենսդիր և գործադիր մարմինների փոխհարաբերության կարևոր շրջանակին: Տվյալ հարցը ևս դիտարկելով սահմանադրական նորմի ամբողջության մեջ, կարծում եմ, գտնված է նման մեխանիզմ և ճիշտ լուծում:

Ես լիահույս եմ, որ 1995 թ. հուլիսի 5-ին համաժողովրդական քվեով ընդունված Սահմանադրությամբ Հայաստանի Հանրապետությունը կառաջնորդվի ոչ մեկ տասնամյակ: Այսօր մեր խնդիրն է պետական, հանրային, տնտեսական կյանքում ամենուրեք կիրառել դարձյալ Սահմանադրությունը՝ Հայոց պետության կայունության, անսասանելիության և բարգավաճման իրավական երաշխիքը:

ՆՏ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի դիվանագիտական ակտիվությունը Նյու Յորքում

Չնայած այն բանին, որ ՄԱԿ-ի 50-ամյակի շքեղ տոնակատարությունից անցել է մեկ շաբաթ, այդ իրադարձության կարևորությունը և դրան անդրկովկասյան հանրապետությունների ղեկավարների մասնակցությունը մինչև օրս լայնորեն քննարկվում են այդ պետություններում: Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովի խոսքերով, «ԱՄՆ-ի հետ համագործակցության փաստն արդեն իսկ քաղաքական շահաբաժին է», քանի որ տարածաշրջանում իրավիճակը կայունացնելու ԱՄՆ-ի մտադրությունը լիովին

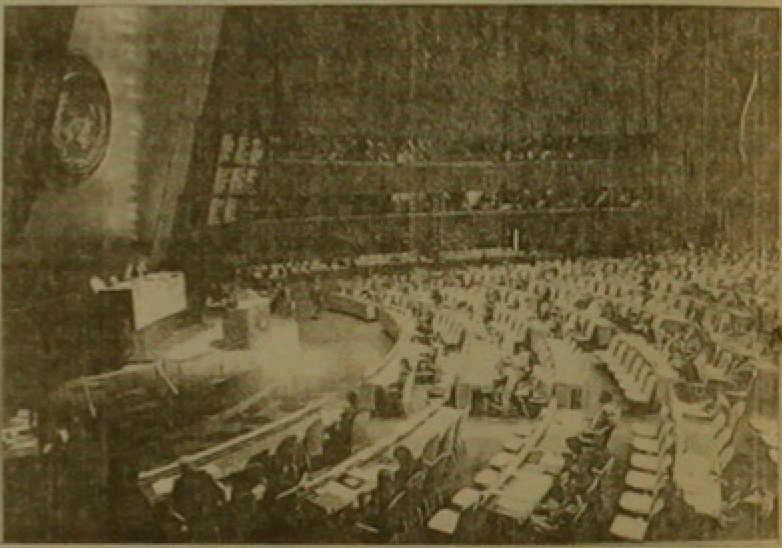

համապատասխանում է Ադրբեջանի քաղաքական ու տնտեսական նպատակներին: Նշենք, որ 200-ից ավելի երկրների ղեկավարների մեջ Հեյդար Ալիևը գտնվում էր Բիլ Քլինթոնի ընդունած երեք նախագահների թվում:

Գաղտնիք չէ, որ Ադրբեջանում ԱՄՆ-ի շահերը կապված են առաջին հերթին կասպիական նավթի հետ: Ամերիկյան կողմի հետ զրույցների ընթացքում համաձայնություն ձեռք բերվեց ամերիկյան նավթային ընկերությունների և Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության գործակցության նոր ծրագրի նախապատրաստման շուրջը, որով նախատեսվում է ԱՄՆ-ին ներգրավել նավթի նոր հանքավայրերի մշակման մեջ և հիմնել նոր կոնսորցիում: Հեյդար Ալիևն այս առիթով չի թաքցնում, որ Ադրբեջանը տնտեսական շահից բացի հետապնդում է նաև քաղաքական նպատակներ: Ամենայն հավանականությամբ ԱՄՆ-ը կմեծացնի իր դերը հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման գործում, ընդսմին ջանալով կիրառել փորձված պաղեստինա-իսրայելական մոդելը:

Նյու Յորքի հանդիպումը շատ օգտակար էր Ադրբեջանի համար: Չորս օրում Ալիևը հասցրեց հանդիպումներ ունենալ 30-ից ավելի երկրների նախագահների ու վարչապետների հետ: Նա ելույթ ունեցավ ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի 50-րդ հոբելյանական նստաշրջանի հատուկ հանդիսավոր նիստում: Իր ելույթում նիստի մասնակիցների ուշադրությունը հրավիրեց միջպետական հարաբերություններում իրավական նորմերի խախտման խնդիրների, աշխարհի տարբեր շրջաններում ագրեսիվ ազգայնամոլության և միջազգային ահաբեկչության դրսևորումների վրա: Այս տեսանկյունից կոնկրետ անդրադարձավ հայ-ադրբեջանական հակամարտության լուծմանը, Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության վերականգնմանը և ՄԱԿ-ի ու ԵԱՀԿ-ի ղեկավարությանը կոչ արեց աջակցել միջազգային նորմերով ճանաչված սահմանների անձեռնմխելիության ապահովմանը: Դատելով Ադրբեջանի պատվիրակության հանդիպումների ու զրույցների բովանդակությունից, կարելի է եզրակացնել, որ դրա այցի հիմնական նպատակը Արևմուտքում Ադրբեջանի դիրքերի ամրապնդումն էր: Նկատելի էր նաև արևմտյան երկրների՝ Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի մեծ շահագրգռությունը տարածաշրջանում իրենց դիրքերի ամրապնդմամբ: Այդ նպատակն արտահայտվեց համագործակցության շրջանակները, մասնավորապես Կասպից ծովի ադրբեջանական հատվածում նավթի հանքավայրերի համատեղ շահագործումն ընդլայնելու ցանկությամբ: Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորն Ալիևի հետ հանդիպման ժամանակ նշեց, որ «Բրիթիշ Փեթրոլիում» ընկերության կատարած ներդրումները արդարացնում են իրենց, և իր երկիրը պատրաստ է համագործակցել նաև այլ բնագավառներում: Իսկ Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակն Ալիևին կոչ արեց օժանդակել ադրբեջանական նավթի մշակմանը ֆրանսիական «Էլֆ Ակիտեն» ընկերության մասնակցությանը:

Նյու Յորքի արարողություններում բավական մեծ գործունեություն ծավալեց նաև հայկական դիվանագիտությունը: Հայաստանի նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը ելույթ ունեցավ ՄԱԿ-ի հոբելյանական նստաշրջանում, ինչպես նաև հանդիպումներ ունեցավ ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալ Գորի, Թուրքիայի և Ադրբեջանի նախագահներ Սուլեյման Դեմիրելի և Հեյդար Ալիևի, ամերիկյան վարչակազմի ու դիվանագիտության և հայ համայնքի շատ ներկայացուցիչների հետ: Բացի դրանից, նա հանդիպումներ ունեցավ Թուրքմենստանի, Ֆինլանդիայի և Հունաստանի նախագահների, Իրանի արտգործնախարարի և այլ բարձրաստիճան անձանց հետ: Այդ հանդիպումների ընթացքում քննարկվեցին հիմնականում Ղարաբաղի զինադադարի պահպանման և հակամարտության քաղաքական լուծման հարցեր: Հայաստանի նախագահը հայ-ադրբեջանական հարաբերություններում գլխավոր նվաճումը համարեց Լեռնային Ղարաբաղում 17 ամիս պահպանվող զինադադարը: Սակայն նա նշեց, որ զինադադարի պահպանումից գոհ լինելը բնավ չի նշանակում, թե հայկական կողմը շահագրգռված է իրավիճակի սառեցմամբ, ինչպես կարծում են Բաքվում:

Ամերիկայի հայկական համագումարում կազմակերպված ընդունելության ժամանակ Լևոն Տեր-Պետրոսյանն իր ելույթում ասաց, որ Հայաստանն իր ազգային անվտանգության ապահովման պայմանը համարում է հարևանների հետ բարեկամական հարաբերությունների հաստատումը և թշնամական չի համարում ոչ մի պետություն, նույնիսկ Ադրբեջանին: Նրա խոսքերով, առկա խնդիրները պետք է լուծվեն քաղաքական միջոցներով և ընդսմին գտնվելիք լուծումը պետք է ապահովի Լեռնային Ղարաբաղի արժանավայել ու անվտանգ գոյությունը:

ՄԱԿ-ի տոնակատարությանը նաև Էդուարդ Շևարդնաձեի մասնակցությունը մեծ կարևորություն կուներ Վրաստանի համար: Վրաստանի ղեկավարին պետք է ընդուներ նախագահ Քլինթոնը: Ծրագրված էր նաև հանդիպում փոխնախագահ Ալ Գորի հետ, որին պետք է ներկա լիներ նախագահի ազգային անվտանգության հարցերով օգնական Էնթոնի Լեյքը: Շևարդնաձեի հետ պատրաստ էին զրուցել նաև պաշտպանության ու էներգետիկայի նախարարները, մեծ բիզնեսի բարձրաստիճան ներկայացուցիչները: Սակայն ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի հոբելյանական նստաշրջանին մասնակցելուց Շևարդնաձեի հարկադիր հրաժարումը ևս դրական խթան տվեց Սպիտակ տանը Վրաստանի հանդեպ առկա բարյացակամ վերաբերմունքին: Նախագահ Քլինթոնն ըմբռնումով վերաբերվեց Վրաստանի ղեկավարի քայլին և այն բավական կշռադատված համարեց Վրաստանում ստեղծված իրավիճակում:

«ՆԵԶԱՎԻՍԻՄԱՅԱ ԳԱԶԵՏԱ»
2 նոյեմբեր, 1995 թ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

գիտություն

[illegible]

կատարվեն այդ ճառագայթների կի-րառություն, ռենտգենաբանական հետազոտությունների միջոցով:

Ռենտգենյան ճառագայթների ընձեռած հնարավորությունների լուրը շատ արագ տարածվեց աշխարհով մեկ: 1896-ի հունվարին արդեն Գերմանիայի Էրլանգեն քաղաքի Ռեյնիգեր, Գեբեռս և Շալ էլեկտրաժշկական գործարանի մի խմբեր, այցելելով Վյուրցբուրգի ֆիզիկայի ինս[illegible]

Այդ գործարանում անմիջապես սկսվում են փորձարկումները ոսպնանցված բարձր լարմը ապահովելու համար, և մինչև հիմա նրանց հաջողվում է ստանալ մարդու գլխի ռենտգենյան առաջին նկարները: Մինչ այդ Բեռլինի Սիմենս և Հալսկե ընկերության էլեկտրաժշկական բաժանմունքը իրականացնում է X-ճառագայթների սարքավորումների, այդ թվում ռենտգենյան խողովակնե[illegible]

[illegible] բոլոր երկրներն անդրադարձան, [illegible] Դրանք ունեն մեծ թափանցիկություն, և այսօր համակարգիչների օգտագործման շնորհիվ տարածական, հարյուրապատիկ մեծացել են դրանց կիրառման դաշտն ու հնարավորությունները: [illegible]

1895-1995

Հեղաշրջում առաջացնող ճառագայթներ

Նոբելյան մրցանակի արժանացած առաջին ֆիզիկոսը

1995-ը կրկնակի հոբելյանական տարի է մասնավորապես բժշկության, տեխնիկայի եւ ընդհանրապես գիտության բնագավառներում: Նախ հայտնի գերմանացի ֆիզիկոս Վիլհելմ Կոնրադ Ռենտգենի ծննդյան 150-ամյակն է (նա ծնվել է 1845 թվի մարտի 27-ին) եւ երկրորդ, իր կողմից X-ճառագայթների հայտնաբերման 100-ամյակն է: Այդ պատմական իրադարձությունը, որը նոր դարաշրջան բացեց բժշկության եւ բնական գիտությունների ասպարեզում, տեղի է ունեցել 1895 թ. նոյեմբերի 8-ին: Այդ օրը նա սովորականի նման աշխատում էր Վյուրցբուրգի Յուլիուս Մաքսիմիլիան համալսարանի աշխատանոցում, երբ հանկարծ նշմարեց «ճառագայթման նոր տեսակ»: Վակուումային խողովակների վրա բարձր էլեկտրական լարում կիրառելով այդ ճառագայթներն սկսեցին թափանցել համարյա ամեն ինչ: Դրանց ստվերանկարներն այնուհետեւ տեսանելի դարձան ֆլուորեսցենտային էկրանի, լուսանկարչական ժապավենի կամ թիթեղի վրա: Վիլհելմ Կոնրադն իր հայտնագործությունն անվանեց X-ճառագայթներ: Դրանք հետագայում ի պատիվ նրա կոչվեցին ռենտգենյան ճառագայթներ:

դասարանում, որտեղ սպասում է գոլֆսրի աաշինան: [illegible]

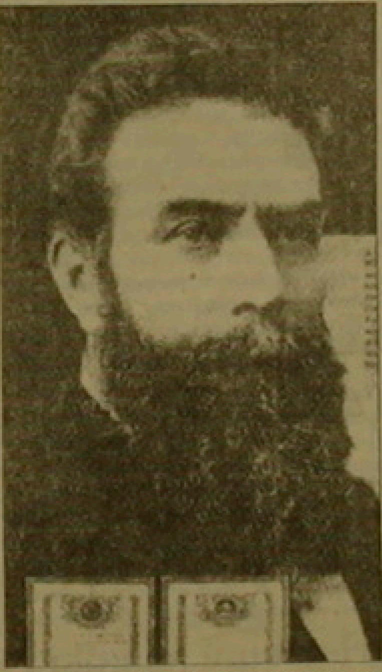

[illegible] ի քաղաքը: Հետագայում, համա-գործակցելով Աշաֆենբուրգի եւ Ֆրանկֆուրտի Վեյֆա գործարաննե-րի հետ, նրանք դառնում են նմանա-տիպ սարքերի արտադրման գործում առաջին ռահվիրաները: Այսօր, հա-[illegible]

ջիտոսը, ցանկանում է մանրամասնություններ իմանալ Ռենտգենի հայտնագործության վերաբերյալ:

[illegible] ֆիլմեր եւ այլն արգելվում է: Ռենտգենյան ճառագայթները դրա-սում են լուսային ալիքներին բնա-

րի կառուցվածքի մասին: Օրակա-րգնեկում «խելոքություն» են սահ-մանում: Հնարեսների այն օգտագոր-

[illegible] խոհի աշխատանոցներում գիտնա-կանները հետազոտում են բյուրեղի եւ օրգանական մոլեկուլների կառուց-վածքը: Եւ դեռ հազար ու մի բնա-գավառներում շարունակվում է ռենտ-գենյան ճառագայթների կիրառու-թյան հաղթարշավը:

Պատրաստեց
[illegible] ՕՀԱՆՅԱՆԸ

Ռենտգենաբանությունը մեծ ներդրում ունի մեր հանրապետությունում

[illegible]

Հայաստանի ուռուցքաբանության գիտական կենտրոնն իր գործունեությունն սկսել է որպես ռենտգենաբանության եւ ուռուցքաբանության գիտահետազոտական ինստիտուտ: Այն իր կլինիկական, ռենտգենաբագիտահետազոտական, գիտակազմակերպական, փորձառնական, գիտաօժանդակ եւ նախկին գիտակազմակերպական, փորձառական, գիտաժանդակ եւ ուրիշ ստորաբաժանումներով անցած ժամանակամիջոցում գիտական զգալի աշխատանք է կատարել չարորակ նորագոյացությունների ախտորոշման, կանխարգելման արդյունավետ եղանակներ մշակելու, հիվանդությունների ախտորոշման ռենտգենաբանական եղանակների մշակման ուղղությամբ: Պատմում է առողջապահության նախարարության գլխավոր ռենտգենաբան, Կենտրոնի ռենտգենաբանական թիվ 1 բաժանմունքի վարիչ, բժշկագիտության դոկտոր պրոֆեսոր Ֆլորա Քեռոբյանը:

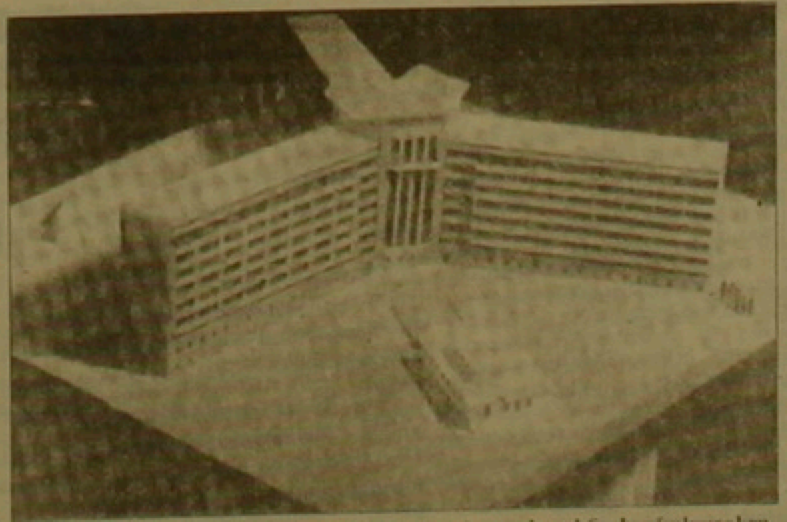

[illegible]

դրսեւորվել է ոչ միայն չարորակ ուռուցքների, այլ նաեւ (կախված ճառագայթների տեսակից ու չափաքանակից) [illegible]

[illegible]

[illegible]

ԶԵԿՈՒՅՑ

Ազգերի իրական հարստությունը

Համաշխարհային բանկի զեկույցը՝ ազգերի դասակարգումը «կանաչության» սկզբունքով իրականացնելու վերաբերյալ, մտածելու տեղիք է տալիս:

Ովքե՞ր են երկրագնդի ամենահարուստ մարդիկ՝ ամերիկացինե՞րը, ճապոնացինե՞րը, շվեյցարացինե՞րը: Ըստ Համաշխարհային բանկի նոր, ուշագրավ ուսումնասիրությունների՝ ավստրալացիներն են: Ավստրալիան, 18 միլիոնանոց այս տնտեսությունը երբեք այլեւս չի ընկել իր հզոր ֆինանսական հարստությամբ, բայց այս «հաջողակ երկիրը» դարձավ առաջինն այն բանից հետո, երբ բանկի տնտեսագետները որոշեցին հաշվել բնական հարստությունները՝ սկսած հանքանյութերից մինչեւ արոտավայրերը եւ նույնիսկ Մեծ արգելախութերի նման պատմության տակ գտնվող տարածքները: Վերջերս արված վերլուծությունները դասակարգման են ենթարկում 192 երկրների՝ օգտագործելով ազգերի հարստության եւ տնտեսական զարգացման ներուժը հաշվարկելու նոր ցուցանիշներ: Երկրորդ պլան մղելով ավանդական չափանիշները, օրինակ՝ այնպիսին, ինչպիսին ազգային համախառն արտադրանքն է, ուսումնասիրությունը բնական պաշարներին, շրջակա միջավայրի պահպանմանը, կրթությանը, սոցիալական ապահովությանը տալիս է նոր կշիռ:

«Այս նոր համակարգը մարտահրավեր է նետում ընդունված մտածողությանը՝ հաշվի առնելով ոչ միայն եկամուտը, այլ նաեւ հարստությունները, պարզաբանում է Համաշխարհային բանկի պաշտոնյա Իսմայիլ Սերագելդին, որը վերահսկում է հետազոտությունները, եւ այն զարգացնում է հարստության մասին ընդունված կոնցեպցիան՝ ի հակակշիռ փողի եւ ներդրումների»: Նոր մոտեցումը ամենաբարձր տեղերը հատկացնում է զարգացած բնակչություն եւ բնական հարուստ պաշարներ ունեցող երկրներին: Ավստրալիայից հետո, ցուցակում երկրորդ տեղը գրավում է Կանադան, հետո՝ Լյուքսենբուրգը, Շվեյցարիան, Ճապոնիան եւ Շվեդիան: Միացյալ Նահանգները, սովորաբար աշխարհի ամենահարուստ համարվող տնտեսությունը, գրավում է միայն 12-րդ տեղը: Եթովպիան, Նեպալը, եւ Բուրունդին համարվում են աշխարհի ամենաաղքատ տնտեսությունները:

Հետազոտությունը սահմանել է ազգային հարստության երեք տեսակ: Առաջինն արտադրական միջոցներն են՝ մեքենաները, գործարանները, ճանապարհները եւ արտադրության համար պահանջվող այլ ենթակառույցները: Երկրորդը բնական պաշարներն են՝ հանքերը, հողը, ջուրը եւ այլն: Երրորդը մարդկային ուժն է՝ զբաղվածության չափանիշը, ինչպես նաեւ կենսա եւ կրթական մակարդակը:

Կանխելով հնարավոր քննադատությունները, թե նոր հաշվարկները պարզապես ժամանակի կորուստ են, բանկի պաշտոնյաները պնդում են, որ սահմանային արժեքների գնահատման թերացումները տանում են սխալ եւ ոչ շահավետ որոշումների կայացման: Այս ամենի նպատակն է՝ փոխել մարդկանց եւ կառավարությունների մտածողությունը զարգացման վերաբերյալ:

Երկրների մեծամասնության հարստության երկու երրորդը նրանց բնակչությունն է, ասված է զեկույցում, մինչդեռ արտադրական արժեքները, ինչպիսին է, օրինակ, արդյունաբերական արտադրանքը, զբաղեցնում է ընդհանուր թվի միայն մեկ հինգերորդը: Սաուդյան Արաբիան, օրինակ, իր հարստության 16 տոկոսը ձեռք է բերում արտադրական ապրանքներից՝ մասնավորապես նույն հարաբերակցությամբ, ինչ եւ Միացյալ Նահանգները: Միացյալ Նահանգների այդչափ հարուստ լինելու հիմնական պատճառներից մեկն այն է, որ նա շատ ավելի հարստություն է ստանում իր մարդկային կապիտալից, քան Սաուդյան Արաբիան: «Սովորաբար, ամենահարուստ երկրները նրանք են, որոնք ավելի շատ են ներդնում մարդկային ռեսուրսների մեջ», եզրակացնում է զեկույցը: Եւ նրանք փափագում են պահպանել իրենց բնական հարստությունները: «Շրջակա միջավայրի լավ կառավարումը լավ տնտեսական քաղաքականություն է եւ հակառակը»:

Սա միշտ չէ, որ եղել է Համաշխարհային բանկի տեսակետը, որը երկար ժամանակ քննադատության է ենթարկվել այն բանի համար, որ քիչ բան է անում աղքատությունը վերացնելու համար, եւ չափազանց շատ՝ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելու համար՝ ֆինանսավորելով օրինակ հսկայական ամբարտակների շինարարությունը:

«Time»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մշակույթ

Գրաբարյան տեքստերը՝ համակարգիչներում

Երևանում է հոլանդացի հայագետ դոկտ. Եոս Վայթենբերգը: Ծնվել է 1943-ին Հոլանդիայում: Ավարտել է Լայդենի համալսարանի համեմատական գրականությունների ֆակուլտետի հայագիտության ամբիոնը, որտեղ և աշխատում է արդեն 15 տարի: Զբաղվում է հին և միջին հայերենով, ուսումնասիրում է հայ բարբառները: 1986-ին պատրաստել և հրատարակել է Հոլանդերեն-հայերեն բառարանը, որն ընդգրկում է շուրջ 6.000 բառ: 1993-ին հրատարակվել է նրա «Գրաբարի հանգաբառարանը»: Բազմաթիվ գիտական հոդվածների հեղինակ է: Միաժամանակ հրատարակության է պատրաստել մի մատենաշար, որ ընդգրկված են հոլանդական և հայ գրականության երկեր (այդ մատենաշարից հրատարակվել է 4 գիրք): Հոլանդացի հայագետը լուրջ ներդրում ունի նաև հայերենի բնագրերի տվյալների բանկի ստեղծման աշխատանքներում: Առաջին անգամ Հոլանդիայում գրանցել է երկու լեզվի ուսումնասիրությամբ զուգորդելով հին հայերեն և հունարեն լեզուները: Մեր կարծիքով գրքի բնութագրում դրն Վայթենբերգը հայագիտությունը ուղեկց որպես «մշակութային երևույթ»: Նա հայերեն սովորել է Գերմանիայում: Առաջին գիրքը, որ կարդացել է հայերենով, Վերֆելի «Մուսա լեռան 40 օրն է» եղել, որ փաստորեն հայ ժողովրդի պատմության հետ նրա առաջին ծանոթությունն է:

Դրն Վայթենբերգը տեղեկացրեց, որ Լայդենի հայագիտական ամբիոնում ուսանում և դասավանդում են հիմնականում հոլանդահայերը: «Հայագիտությունը տեղի հայերին հնարավորություն է տալիս ի մոտ ծանոթանալ իրենց ժողովրդի պատմությանն ու մշակույթին: Հայագիտությամբ զբաղվելը հոլանդացիների «ժառանգական է» փոխանցվել», ասաց դրն Վայթենբերգը: Ընդ որում նա հոլանդահայերին օգնում է ուսանել հայագիտության ամբիոնում:

Դրն Վայթենբերգը հուսալի գիտի գրաբարը. «ինձ համար գրաբարն ավելի դյուրին է սովորել, քան ժամանակակից հայերենը», խոստովանեց նա: Գրաբարագիր նախասիրած հեղինակն Ագաթանգեղոսն է: Հայաստանյան այս այցի նպատակն է Մատենադարանի և լեզվի ինստիտուտի համակարգիչներում ներդնել մի շարք ծրագրեր, մասնավորապես Հիշատակարանների առնչվող նյութեր հետագայում մեքենայացնելու ուսումնասիրելու և մշակելու համար: Դրն Վայթենբերգը նախատեսում է գրաբարյան բոլոր տեքստերը ներմուծել համակարգիչներ:

Այս հիրավի կարևոր ձեռնարկումը կապահովի գրաբարյան տեքստերի «տեխնիկական հավերժությունը»:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԻՐՏՈՅԱՆ

ԾՈՒԾԱՀԱՆԴԵՍ

Հուշարձանները պահպանվում են նաև կտավներում

Այսօր Թումանյանի տուն-թանգարանում բացվում է Լևոն Ներսիսյանի անհատական ցուցահանդեսը

Լույսով ողողված մի գաղափարական կամար, մի համեստ ողջույն, ներշնչում բառեր՝ «Հուշարձանները ժողովրդի ինքնահաստատման երգերն են՝ քարացած ժամանակի հոգեմաշությամբ»: Քիչ պաստառներ կան, որ ժամանակի հետ չեն արժեզրկվում: Լևոն Ներսիսյանի պաստառներում առաջնայինը ոչ թե կոչն է, ճակատային հարցադրումը, այլ գեղարվեստական արժեքը: Ուշագրավ է հատկապես հուշարձանների պահպանությանը նվիրված պաստառների շարքը: Մոսկվայում անցկացված պաստառի միջազգային ցուցահանդեսում երիտասարդ նկարչի աշխատանքը, որ հուշարձանների պահպանությանն էր նվիրված, 500 գործերի մեջ շահեց երկրորդ մրցանակը: Լուսանկարների մեջ ներբողեն գծագրված Տաթևի վանքի ու- ... և չինարարի ողջույնը ...ստում են, արտահայտիչ կաստում են մեր միջնադարյան ճարտարապետների վարպետությունը և նրանց ստեղծածը պահպանելու անհրաժեշտության մասին: Մեկ պլակատ պաստառ մաներանությունն է հիշեցնում, նրանում ներկայացված են մեզ բոլորիս հարազատ պատկերներ Գառնիից մինչև Տաթև և Էջմիածին: Նկարչին հաջողվել է կտավի սահմանների մեջ համակցել այդ ամենը, այնպես, որ չխոսակվեն, այլ լրացնեն մեկը մյուսին: Նկարչի ստեղծագործական հետաքրքրությունները միայն պաստառով չեն սահմանափակվում: Նուրբ, քնարական են նրա բնանկարները ու նատյուրմորտները: Խաղաղ ու մեղմ տրամադրություն է ստեղծում «Երևանի» նատյուրմորտը, վայրի տարբեր ... «Այգեկական գոտու ծաղիկները»: Ճարտարապետական հուշարձաններ պատկերող կտավներն էլ նատյուրմորտների նման ավելի քնարական են, քան ճարտարապետական շինությունների արձանագրումներ: Ահա Գառնին անդունդի եզրին, Հռիփսիմեի վանքը չծաղկած ծիրանենիների այգու խորքում, կիրճերի վրա խոյացած վանքերը, ծյուղոտ ճանապարհին մենավոր ծառերի հետ մենախոսող Կեչառիսը, անդունդից ցած նայող Ամբերդը, բողբոջած ծառերի հետևից երևացող Սանահինը: Լևոն Ներսիսյանը զբաղվում է նաև գիտական գործունեությամբ: Գեղագիտական դաստիարակության ու կրթական համակարգի կատարելագործման հիմնահարցերի ուսումնասիրությամբ է զբաղվում գեղանկարիչը: Պատրաստ է Լևոն Ներսիսյանի 40 բերից բաղկացած պաստառների ալբոմը, որ ներկայացնելով մեր միջնադարյան արվեստի տարբեր բնագավառները, հուսալի օգնություն է նաև ուսուցիչներին: Լևոն Ներսիսյանը դասախոսել է պոլիտեխնիկական բեմը և այժմ ղեկավարում է մանկավարժական ինստիտուտի ամբիոնի աշխատանքները: Գիտական գործունեությունը գեղանկարչին չի խանգարում ստեղծագործել: Աստիճանաբար նրա արվեստում պաստառի տարրեր են ներմուծվում: Բայց ինչ էլ նկարի ու ինչպես էլ նկարի, արդյունքը հուզիչ է, համոզիչ:

[illegible]

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Իսահակյան գրադարանի տնօրենը պահանջում է հերքել

Իսահակյան գրադարանի տնօրենուհի Լ. Եղիազարյանը խմբագրությանն ուղղված մի գրությամբ պահանջում է հերքել «Ազգի» նոյեմբերի 2-ի համարում հրապարակված «Իսահակյան գրադարանը՝ մատնված ինքնահոսի» ակնարկի վերնագրում արտահայտված միտքը:

«Ո՞վ ասաց, թե գրադարանի հոգսերով զբաղվող չկա: Այսօրվա շուկայական հարաբերությունների պայմաններում մեզ տրվում է հնարավորը: Ո՞վ չգիտի բյուջետային հիմնարկների ֆինանսավորման ծանր վիճակը», գրում է տիկին Եղիազարյանը՝ վկայակոչելով մեկ տարի առաջ Կաղխոռհրդի գործկոմի մշակույթի վարչության հատկացրած միջոցներով գրադարանում կառուցված 100 տեղանոց դահլիճը, որ դարձել է բազում հետաքրքիր միջոցառումների անցկացման վայր: Նա հիշեցնում է մասնավորապես Իսահակյանի 120 ամյակի առթիվ մեծ շուքով անցկացված մրցույթը:

Տիկին Եղիազարյանը համաձայն չէ նաև այն մտքին, թե «... տնօրենությունը դիմել է գրադարանի ընթերցասրահում արտառոց միջոցի՝ աբոնեմենտային բաժնում ստեղծվել է վճարովի ծառայություն...»: «Այն արտառոց միջոց չէ... Աշխարհի բոլոր գրադարաններում, նույնիսկ Ամերիկայի նման հարուստ երկրում, կիրառվում են վճարովի սպասարկման ծառայության տարբեր ձևեր», ասվում է գրության մեջ: Համաձայնելով, որ «արտառոց» բառը տվյալ պարագայում անհաջող է օգտագործված, հիշեցնենք սակայն, որ այն ամենևին էլ հոմանիշ չէ «աղօրինի» կամ «կասկածելի» բառերին և «անսովոր» իմաստով է կիրառված: Իսկ մի՞թե վճարովի ծառայությունն այսօր սովորական պրակտիկա է մեր գրադարաններում: Ինչ վերաբերում է ակնարկի վերնագրին, ապա դժվար է համաձայնել, որ այն խեղաթյուրում է իրականությունը: Այսօր բյուջետային հաստատություններից շատե՞րն են, որ իրենց զգում են պետական հոգածության կենտրոնում: Եվ հենց տիկին Եղիազարյանի հետ ունեցած իմ զրույցից էլ չէր կարելի նման եզրահանգում անել:

«Հոդվածագիրը մեզ մեծապես օգնած կլիներ, եթե համապատասխան կազմակերպություններին կոչ աներ գոնե քաղաքի մասսայական կենտրոնական մայր գրադարանին մեկական օրինակ գիրք կամ ամսագիր հատկացնել», գրում է տիկին Եղիազարյանը: Արդյո՞ք սա պետական հոգածության արտահայտություն է կամ փաստ գրադարանի ինքնահոսի մատնված չլինելու մասին:

Լ. Պ.

ՀԱՄԵՐԳԱՇԱՐ

Ֆիլհարմոնիկը հյուրախաղերի՝ Ֆրանսիա, Լյուքսեմբուրգ, Շվեյցարիա

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկն այսօր հյուրախաղերի կմեկնի Ֆրանսիա, Լյուքսեմբուրգ և Շվեյցարիա և հանդես կգա 30-ից ավել համերգներով: Իսկ Լիոնի օպերային թատրոնում և Փարիզի Շանզելիզեում կտրվեն 2 համերգ: Նվագախմբի ղեկավար Լորիս Ճգնավորյանը Ֆրանսիա կմեկնի մեկ շաբաթով, քանի որ, իր իսկ ասելով, Հայաստանում շաբաթ և կիրակի օրերին Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահում շարունակելու է ներքական համերգները ֆիլհարմոնիկի մնացած երաժիշտների հետ: (Մաեստրոն տեղեկացրեց, որ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկը կազմի տեսանկյունից նման է Վիեննայի ֆիլհարմոնիկին. 180 երաժիշտներից ամեն անգամ մի ընտրված խումբ է մեկնում հյուրախաղերի): Հյուրախաղերի ընթացքում ֆիլհարմոնիկը կղեկավարի Ջորջ Փեհլիվանյանը: Նվագախմբի հետ իբրև մենակատար հանդես կգան Ժան Տեր-Մերկերյանը, Մեդեա Աբրահամյանը, Սվետլանա Նավասարդյանը, Ռուբեն Ահարոնյանը, Այդգան Միլտոնյանը (Բելգիա): Դեկտեմբերի 19-ին նվագախումբը կվերադառնա Երևան:

ԵՐԵՎԱՆ

Կեցցե նոյեմբերի 7-ը

Որ 52-րդ նշանավորվեց Գրիգոր Խաչատրյանի ծննդյան, իսկ 95-րդ՝ Ex Voto-ում բացված ցուցահանդեսով

Հեթանոսական տաճարների հիմքերի վրա բարձրացած քրիստոնեական տաճարները, հնագույն ծիսա-կրոնական օրացույցի վրա ծեփված «հագած» քրիստոնեական տոնացույցը. Նախատարին փոխարինած Հովհաննես Մկրտչի տոնը Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխության տարեդարձը պիտի վերածեին Գրիգոր Խաչատրյանի ծննդյան օրվա: Ավելի հանգիստ բացատրություն չգտնելով, օգտվում եմ Գրիգոր Խաչատրյանի ժամանակակցի՝ բանաստեղծ Արմեն Դավթյանի բացատրությունից՝ երկուսի ժամանակակիցը լինելու վստահությամբ: Ուրախալի է, որ երեկ բացված ցուցահանդեսում արդեն արժեք դարձած հեղինակությունների կողքին (Լենինի պատմիկը «Սովորել, սովորել, սովորել»-ով աշխատասիրությամբ՝ Արա Հովսեփյանի, 92 թ., հին բարի ժամանակների ձայնատունների սիրտերի տակ՝ դուխավոր առկեսր ՄՎՊ, Ուսյոսով «Տյոմնայա նոչ» և այլն) հայտնվում են Աժ պատգամավորներ ու պաշտոնյաներ՝ Ex Voto մուտքի մի բացատրությամբ՝ մենք առաջնեմ մարդկության զավակներս... «Ես ընդունում եմ, որ Գրիգոր Խաչատրյանի ժամանակակիցն եմ, ինձ համար մեծ պատիվ է: Գրիգորի ամենալավ ստեղծագործությունն ինքն է: Որպես երեւույթ, որ որպես ստեղծագործություն Գրիգորն անձամբ ինձ մեծ հնարավորություն է տալիս անսանձ երևակայելու», ասում է «Գառնիի» նախկին խմբագիր Մերուժան Տեր-Գուլանյանը «Գառնիի» գեղարվեստական խմբագրի մասին: Փոխնախարար Աշոտ Բլեյանը՝ «Նոյեմբերի 7-ից որոշ. Գրիգոր Խաչատրյանից չեմ որոշում»-ը զարգացնում է այսպես. «Ես ժամանակին կցված եմ, ինքը՝ ժամանակն է, և ինձ պարտավորեցնում է ավելի համեստ լինել»: Աժ պատգամավոր Արամ Մանուկյանի «կենացը» կարճ է. «Ոչ նոյեմբերի 7-ից եմ որոշել, ոչ էլ նրանից (Գրիգոր Խաչատրյանից)»: Իսկ Գրիգոր Խաչատրյանն այս ամենը «Գրիգոր, Գրիգոր, մինչև վերջ» ուղղված առաջնորդացումը, ծիծաղում է հասցնել... ընդամենը զավեշտ:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Երևանում բացվել է «Հայկական խաչքարեր» գոբելենի ցուցահանդես

Երևանի Մանկապատանեկան ստեղծագործության քաղաքային կենտրոնի ցուցասրահում բացվել է գոբելենի «Հայկական խաչքարեր» ցուցահանդեսը: Այն նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեության՝ որպես պետական կրոն ընդունման 1700-ամյակին: Ցուցադրված են գոբելեն 20 աշխատանք: Կենտրոնի տնօրեն Համլիկ Գանձանակյանի ասելով, խմբակի ղեկավար Աղավնի Գազազյանի ղեկավարած խմբակի սաների աշխատանքները ցուցադրվել են ոչ միայն Հայաստանում, այլև Պարսկաստանում և Բուլղարիայում:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱԳՅԱՆ

ԿԱՊԵՐ

Արցախցի դպրոցականը սպասում է երևանցի հասակակցի նվերներին

Դեռևս սեպտեմբերի սկզբին, նոր ուսումնական տարվա սկսվելու կապակցությամբ Հայաստանի զոհված ազատամարտիկների միության (ՀԶԱԸՄ) ի նախագահ Մարտին Վարդանյանը միության մի խումբ անդամների հետ եղավ Արցախում, ծանոթացավ հատկապես Մարտակերտի դպրոցների վիճակին: Երեխաները զուրկ էին գրենական պիտույքներից, դասագրքերից, շատերն անգամ գրիչներ չունեին: Վերադարձին պարոն Վարդանյանը Երևանի բոլոր դպրոցներին գրություններ ուղարկեց, որ հնարավորության սահմաններում ամեն մի դպրոցական 1 գիրք, 1 գրիչ, 1 մատիտ և 1 տետր նվիրաբերի Արցախի իր հասակակցին: Դպրոցների գերակշռող մասն արձագանքեցին այդ կոչին: Կարճ ժամանակամիջոցում հավաքվեց մեկ միլիոն հինգ հարյուր հազար դրամի գեղարվեստական գիրք, գրենական պիտույքներ, պայուսակներ, ցելոֆան կտրած տոպրակներով պատուհանները փակելու համար, մինչև առակներ: Դպրոցականների համար նախատեսված իրերը հասկացվեցին Մարտակերտի շրջանի դպրոցներին: ՀԶԱԸՄ-ի անդամները եղան նաև մի շարք զոհված ազատամարտիկների տներում: Մարտակերտի շրջանում կազմակերպվեց Արցախի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միության նախաձեռնող խումբ և ակցիոներով միության հիմքերը դրվեցին: Առաջիկա ամիսը մեկ անգամ Հայաստանի և Արցախի զոհված ազատամարտիկների միության հանդեպ ներս ենք կապեն: «Նոյեմբերին կրկին մեկնելու ենք Արցախ, ասում է միության նախագահ պրն Վարդանյանը, դպրոցականների համար գրենական պիտույքներ, գրքեր, այս անգամ նաև դասագրքեր ենք տանելու»:

ԷԼԻՏԱ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

ՊԱՅՔԱՐ

«Պայքար» ամերիկյան հայրենադարձված և Հայաստանում հիմնավորված հասարակական-քաղաքական, գիտական, մշակութային ամսագիր է, արդիական հրատարակություն:

Կարող եք բաժանորդագրվել փոստային ցանկացած բաժանմունքում:

Մեր դասիչն է 77889:

Մեկ համարի բաժնեգինն է 230, 6 ամսվանը՝ 1380, մեկ տարվանը՝ 2760 դրամ:

Բաժանորդագրվեք «Պայքար»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ԱՊՀ

Չեմպիոնների մրցաշարում Հայաստանը կներկայացնի «Փյունիկը»

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ.

Հանրապետության ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի աշուն-գարուն սկզբունքով առաջնության առաջին շրջանի հաղթող Երևանի «Փյունիկը» իրավունք ստացավ Հայաստանը ներկայացնել ԱՊՀ երկրների գավաթի ներքակական խաղարկությունում, որը 1996 թ. հունվարի 26-ից փետրվարի 3-ն անցկացվելու է Մոսկվայում:

ԱՊՀ երկրների գավաթի ներքակական խաղարկությանը մասնակցելու են նախկին ԽՍՀՄ բոլոր 15 հանրապետությունների չեմպիոնները կամ 1995 թ. միջանկյալ մրցաշարերի հաղթողները (ինչպես «Փյունիկը») և Ռուսաստանի օլիմպիական հավաքականը, որը հանդես կգա հաշվարկից դուրս:

Թիմերը բաժանվել են 4 խմբի.

A խումբ

1. Լատվիա
2. Մոլդովա
3. Ուզբեկստան
4. Ռուսաստանի օլիմպիական հավաքական

B խումբ

1. Ռուսաստան
2. Հայաստան
3. Ղազախստան
4. Կիրգիզիա

C խումբ

1. Ուկրաինա
2. Թուրքմենստան
3. Բելառուս
4. Էստոնիա

D խումբ

1. Վրաստան
2. Լիտվա
3. Ադրբեջան
4. Տաջիկստան

Խմբերում առաջին երկու տեղ գրաված թիմերը քառորդ եզրափակիչի ուղեգիր են ձեռք բերելու, որտեղ բաժանվելով զույգերի, գավաթային սկզբունքով շարունակելու են պայքարը մրցանակների համար: Մրցաշարի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը առաջված է հովանավորների կողմից և կազմում է 120 հազար ԱՄՆ դոլարին համարժեք ռուսական ռուբլի: ԱՊՀ երկրների ներքակական գավաթակիրն ստանալու է այդ գումարի 35 տոկոսը:

Եզրափակիչ մտած թիմին բաժին է հասնելու 15 տոկոս: Մրցաշարը սպասարկելու են հանրապետություններում լավագույնը ճանաչված մեկական մրցավարներ: Հանդիպման գլխավոր մրցավարը կստանա 1 մլն ռուսական ռուբլի, իսկ եզրային մրցավարները 500 հազարական ռուբլի:

Նախորդ երկու մրցաշարերում Հայաստանն ըստ ներքակականության ներկայացրել են Երևանի «Արարատն» ու Գյումրու «Շիրակը», որոնք խմբային մրցաշարերից հետո բողել են ասպարեզը: Հույս ունենանք, որ «Փյունիկն» ավելի հաջող հանդես կգա:

«Լոկոմոտիվը» ռեւանշ վերցրեց...

Ռուսաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության վերջնագծում, երբ չեմպիոնի կոչման համար պայքարում մրցավազքը Վլադիկավկազի «Սպարտակ Ալանիայի» եւ Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» միջեւ հասել էր գագաթնակետին, Մոսկվայում առաջնության ենթադասներից մեկը՝ Ե կատերինբուրգի «Ուրալմաշը» 1-0 հաշվով անակնկալ հաղթանակ տարավ «Լոկոմոտիվի» նկատմամբ ու վերջակետ դրեց բոլոր հարցերին: Եւ ահա ստացվեց այնպես, որ Ռուսաստանի գավաթի հերթական խաղարկության 1/8 եզրափակչում այդ թիմերը կրկին մրցեցին մի մյանց հետ: «Լոկոմոտիվի» համար ռեւանշ վերցնելու հիանալի առիթ էր ներկայացել, եւ Ռուսաստանի փոխչեմպիոնը խաղադաշտ մտավ մրցակցին առավելագույնս պատժելու հաստատ վճռականությամբ: Երկաթուղայինների առաջատար խաղացողներից մեկը՝ Սարգիս Հովհաննիսյանը, որը չէր մասնակցել նույն թիմերի առաջին հանդիպմանը, այս անգամ դարձավ 1-ին գոլի հեղինակ, որից հետո դաշտի տերերը եւս 3 անգամ գրավեցին «Ուրալմաշի» դարպասը, 4-0 հաշվով արժանի ռեւանշ վերցրեցին ու դուրս եկան 1/4 եզրափակիչ: Հերթական փուլում «Լոկոմոտիվը» ուժերը չափելու է Կամիշինի «Տեքստիլշչիկի» հետ: 1/4 եզրափակիչի մյուս զույգերը կկազմեն Մոսկվայի «Սպարտակն» ու Նաբերեժնի Չելնիի «Կամազը», Մոսկվայի «Դինամոն» ու Մախաչկալայի «Անժին», Վոլգոգրադի «Ռոտորն» ու ԲԿՄԱ-ն:

ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՀՈՍՔ

Դահուկորդները բացում են մրցաշրջանը

Հայաստանի լեռնադահուկային սպորտի ֆեդերացիայի փոխնախագահ Ալֆրեդ Վարդանյանը Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեց, որ մարզաձեւի մեր ներկայացուցիչները սկսել են նախապատրաստվել նոր մրցաշրջանին: Հայաստանի լեռնադահուկորդներն իրենց հավաքը կանցկացնեն Ծաղկաձորում: Ի դեպ, Ծաղկաձորի գլխավոր մարզաբազայում նրանք հնարավորություն կունենան մարզվելու միջազգային պահանջներին համապատասխանող ոլորավայրէջքի եւ հսկա ոլորավայրէջքի սահուղիում, օգտվել վերանորոգված ճոպանուղուց եւ մարզասենակից: Նախատեսվում է, որ 1996 թվականին հայ լեռնադահուկորդները կմասնակցեն երկու միջազգային մրցումների՝ փետրվարի 15-ից 25-ը Սիերրա Նեւադայում (Իսպանիա) կայանալիք աշխարհի առաջնությանը, որտեղ Հայաստանը պետք է ներկայացնեն Արսեն Հարությունյանը եւ Արթուր Հարությունյանը եւ հունվարի 30-ից փետրվարի 4-ը Անդորրայում՝ փոքր եվրոպական երկրների պատանեկան առաջնությանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Մեկ օր ամբողջ երկրագունդը ֆուտբոլ է խաղալու

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի (ՖԻՖԱ) քարտուղարությունը իր անդամ երկրների ֆեդերացիաներին ուղղել է մի նամակ, որով տեղեկացնում է, որ ՖԻՖԱ-ն ընդունել է Միավորված ազգերի կազմակերպության առաջարկը՝ մասնակցել նրա 50-ամյակին նվիրված տոնակատարությանը: Նամակում նշված է, որ դեկտեմբերին 9-ին, Գրինվիչի ժամանակով ժամը 15.00-ին (Երեւանի ժամանակով 19.00) մինչեւ կիրակի օրվա նույն ժամը բոլոր ցանկացողները կարող են դուրս գալ խաղադաշտ անկախ հասակից, ֆուտբոլիստ լինելու, կամ չլինելու հանգամանքից, հարգանքի տուրք մատուցելու ոչ միայն սիրած մարզաձեւին, այլեւ ՄԱԿ-ի հոբելյանին, նրա որդեգրած համամարդկային գաղափարներին: Այս միջոցառման պաշտոնական անվանումն է «Մեկ օր, երբ ամբողջ երկրագունդը ֆուտբոլ է խաղալու»: ՖԻՖԱ-ն ազգային ֆեդերացիաներին դիմել է խնդրանքով՝ հնարավորինս նպաստել այդ օրվա անցկացմանն իրենց երկրներում: ՖԻՖԱ-ի նամակը ստորագրել է կազմակերպության գլխավոր քարտուղար Յոզեֆ Բլատերը (Շվեյցարիա):

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՖԻՖԱ

Ավելանժն առաջարկում է քանդել «Դինամո» մարզադաշտը

Յոհանսոնը ցանկանում է դառնալ ՖԻՖԱ-ի նախագահ

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Ժոաո Ավելանժը, գտնվելով Մոսկվայում, ՖԻՖԱ-ի ուսկե մեդալով պարգեւատրեց Ռուսաստանի Ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Վիտալի Սմիրնովին: Մինչ այդ նախկին ԽՍՀՄ-ից նման պատվի արժանացել է միայն լեգենդար դարպասապահ Լեւ Յաշինը: Ավելանժը հայտարարել է, թե չի բացառվում, որ Ռուսաստանը դառնա աշխարհի առաջնության կազմակերպիչ: «Բայց խոսակցությունը կարող է գնալ միայն 2014 թ. առաջնության մասին», ասել է նա: Լինելով Մոսկվայի «Դինամո» մարզադաշտում, որը Ռուսաստանի մայրաքաղաքի ճարտարապետական կոթողներից է, իր թինեմ կարծիքով, Ավելանժն ասաց, որ աշխարհի առաջնության համար մարզադաշտը վերանորոգման ենթակա չէ եւ պետք է քանդվի: Նման առաջարկն ավելի քան տարօրինակ է, քանի որ դա փաստորեն նույնն է, որ ֆրանսիացիներին հեծանվավազքի «Տուր դը Ֆրանսի» ավանդական մրցաշարը անցկացնելու համար առաջարկվի քանդել Էյֆելյան աշտարակը: Ավելանժը ՖԻՖԱ-ի նախագահի իր վերջին ժամկետն է անցկացնում եւ պաշտոնին հավակնող շատ առաջ գանկացած խոստումներ կարող է տալ ու նման առաջարկություններ անել:

Մինչ այդ ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լեննարտ Յոհանսոնը հրապարակավ հայտարարեց, որ ՖԻՖԱ-ի նախագահի իր թեկնածությունն է առաջադրելու այն բանի համար, որ այդ կազմակերպությունում մտցնի աշխատանքի դեմոկրատական սկզբունքներ:

ԱՊՐԵԼԱԿԵՐՊ

Բռնցքամարտիկի դրախտային կյանքը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Միակ անձը, որ հաղթեց պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի գերծանր քաշի անվանի չեմպիոն Մայք Թայսոնին, Ջեյմս Դուգլասն է: Նա բնակվում է Ֆլորիդայի նահանգի Մարկո Այլանդ անունով դրախտավայր քաղաքում եւ վարում է դրախտային կյանք: Դուգլասը հանույքով հայտարարում է, որ նա ժամը 12-ից շուտ երբեք իր անկողնուց ոտքը գետին չի դնում եւ պարում է հանգիստ կյանքով: Իր վերջին մենամարտից հետո, որը տեղի ունեցավ 1990-ի հոկտեմբերի 25-ին է. փոխեր Հոլիֆիլդի դեմ եւ որի համար վաստակեց 30 մլն դոլար, Ջեյմս Դուգլասն այլեւս ոչ մի գործ չի կատարել: Նա միայն զբաղվել է հանույքներով: Ջեյմս Դուգլասը 145 կգ քաշ ունեցող մարմինը պտտեցնում է իր «Հեռլեյ Դեյվիդսոն» մակնիշի մոտոցիկլի վրա եւ վարում է իրեն պատկանող 930s Turbo Porche մակնիշի մեքենան: Այն հարցին, որ քաշը 145 կգ է, Դուգլասը պատասխանում է, որ վաղուց ոտքը կշեռքի վրա չի դրել եւ քաշն ամենեւին իրեն չի անհանգստացնում: Նա իր ժամանակն անցկացնում է «Հավանա» սիգարներ ծխելով եւ «Dom Perignon» հանրահայտ խմիչք օգտագործելով: Հաճախ Դուգլասը ճամփորդում է 150 հազար դոլար արժողությամբ սեփական նավով եւ ծովում զբաղվում է ձկնորսությամբ: Ֆլորիդայի ամենալավ ռեստորաններ հաճախելով, Ջեյմս Դուգլասը սիրում է համով ճաշել: Մեծ պարտեզով անձնական մեծ տանը, որի համար կանխիկ վճարել է 750 հազար դոլար, Դուգլասը սարքավորել է մեծ էկրանով կինոսրահ, որտեղ օրական դիտում է մինչեւ 10 ֆիլմ:

Այս է դրախտային կյանքն աշխարհի վրա, եթե ոչ, ապա մեծապես նմանվում է դրան:

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

ՀՄՄ-ն 75 տարեկան է դառնում

ՂԵՎՈՆԴ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ.

ՀՄՄ, կամ հոմենմեն հապավումը հաճախ է տեղ գրավում մարզական մամուլում: Բայց գուցե քչերը գիտեն, թե ինչ է նշանակում այն: Դա Հայ մարմնամարզական միությունն է, որը կազմակերպվել է 1921 թվականին, Սիրիայի Հալեպ քաղաքում:

Եղեռնից հետո հայերը նոր-նոր էին փրկության խարիսխ նետել արաբական երկրներում եւ արդեն մտածում էին, որ հայոց լեզուն պահպանելու լավագույն միջոց է ոչ միայն գիրն ու դպրությունը, այլեւ ոգին, որի հարցում անչափ կարեւոր են նաեւ մարզական կազմակերպությունները: Այնքաղի միակ հայկական քոլեջում ֆուտբոլի «Արարատ» թիմ կար, որի անդամները նույնպես պատաստան էին գտել Հալեպում: Նրանք էլ այստեղ կազմակերպեցին հայ մարմնամարզական միությունը, որի առաջին ղեկավարը եղավ Հովհաննես Քասարջյանը: Հետո այն իր մասնաճյուղերն ունեցավ Լիբանանում, Դամասկոսում, Պաղեստինում, Քուվեյթում, Եգիպտոսում, այսինքն այնտեղ, ուր հայկական համայնքներ էին ստեղծվել: Երբ հայկական համայնքներ ստեղծվեցին նաեւ Եվրոպայում ու Ամերիկայում, ապա միությունը իր գործունեությունը ծավալեց նաեւ Անգլիայում, Ֆրանսիայում, Ամերիկայում, Կանադայում եւ վերջերս նաեւ Ավստրալիայում: Եկող տարի ՀՄՄ-ն նշելու է իր հիմնադրման 75-ամյակը: Հոբելյանական այդ տարելիցի հանդիսության կազմակերպմանը նախապատրաստվելու, Հայաստանում նույնպես միության մասնաճյուղ ստեղծելու եւ կազմակերպական հարցեր քննարկելու նպատակով Երեւանում, արդեն երկրորդ անգամ իր համագումարն անցկացրեց Հայ մարմնամարզական միությունը, որի աշխատանքներին մասնակցելու էին եկել պատվիրակություններ աշխարհի տարբեր երկրներից: Համագումարին ներկա էին ու ողջույնի խոսք ասացին Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Արմենակ Սարգսյանը, աշխարհահռչակ մարմնամարզիկ Հրանտ Շահինյանը, սպորտի վաստակավոր վարպետ Հարություն Քեհեյանը եւ ուրիշներ: Համագումարում միության նախագահ ընտրվեց լիբանանահայ Տիգրան Սարաֆյանը:

Մեր այն հարցին, թե ինչպիսի մարզական հաջողություններ ունի ՀՄՄ-ն, նա ասաց. «Լիբանանում գործում է ֆուտբոլի թիմ, որը հաջողությամբ է մասնակցում երկրի առաջնությանը: Բեյրութի ՀՄՄ-ն չորս անգամ եղել է Լիբանանի չեմպիոն, իսկ անցյալ տարի նվաճեց գավաթը: Դա էլ նրան իրավունք վերապահեց Լիբանանը ներկայացնել ասիական խաղերում: Ունենք բարձրակարգ հեծանվորդներ, վոլեյբոլիստներ ու բասկետբոլիստներ, որոնք նույնպես լուրջ մրցակիցներ են երկրի առաջնություններում: ԱՄՆ-ում նույնպես լավ համբավ ունեն մեր վոլեյբոլիստներն ու բասկետբոլիստները: Բոստոնի հայկական ֆուտբոլային թիմը, որը հանդես է գալիս 3-րդ խմբում, գավաթակիր է: Իսկ Կանադայում անցկացվող մինի ֆուտբոլի առաջնությունում 8-13 տարեկան տղաների խումբը լուրջ ախոյան է մյուս թիմերի համար եւ այստեղ աճում է ֆուտբոլիստների մի լավ սերունդ:

Ֆրանսիայում մեր ֆուտբոլային թիմը նույնպես հաջողություններ ունի: Նրա խաղացողներից 17-ամյա Կարո Ղազարյանը Ֆրանսիայի երիտասարդական հավաքականի անդամ է: Իսկ վերջերս նրան հրավիրեցին խաղալու «Պարի Սեն Ժերմեն» թիմում:

Կարեւոր է, որ աշխարհի բոլոր երկրներում, ուր կա հայկական համայնք, հայ երեխաները իրենց մարզական ակումբներն ունեն եւ սիրով են զբաղվում սպորտով:

Այժմ էլ Հայաստանում ենք ստեղծում մեր միության մասնաճյուղը: Այստեղ նրա առաջին ծիծեռնակն է հանդիսանում Երեւանի ՀՄՄ ֆուտբոլային թիմը, որը մասնակցում է բարձրագույն խմբի առաջնությանը:

Կարծում եմ, որ Հայաստանում իր մասնաճյուղն ունենալով ավելի մեծ զարգացում կապրի մեր միությունը, որն ինչ խոսք, մեծապես կնպաստի հայկական սպորտին միջազգային ավելի մեծ համբավ ձեռք բերելու, ավելի շատ աշխարհի չեմպիոններ ու մրցանակակիրներ ունենալու գործում:

Բանից փառում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

ԱՏԼԱՆՏԱ-96

Ըմբիշները պատրաստվում են օլիմպիադային

Ազատ ըմբշամարտի Հայաստանի հավաքականն սկսեց նախապատրաստվել Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին: Ինչպես Մհերի թղթակցին հայտնեց մեթոդիստ, երիտասարդության եւ սպորտի հարցերով նախարարության սպորտվարչության գլխավոր մասնագետ, Հայաստանի վաստակավոր մարզիչ Բենիկ Շախջյանը, նոյեմբերի 7-ին Ծաղկաձոր եկել-բարձրլեռ ուսումնամարզական հավաքի մեկնեցին մեր 15 լավագույն ըմբիշները: Նրանց թվում են Եվրոպայի 1994 թ. չեմպիոն Անուշավան Սահակյանը, աշխարհամասի երիտասարդների առաջնության հաղթող Արամ Մարգարյանը (երկուսն էլ Երեւանից), աշխարհի երիտասարդական առաջնության արծաթե մեդալակիր, Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունեցած ԱՊՀ երկրների սպարտակիադայի հաղթող Ռուդիկ Մարգարյանը (Արտաշատի շրջան, Քաղցրաշեն), պատանիների Եվրոպայի չեմպիոն Վարդան Մարգարյանը (Երեւան, վինծասարայրդ) եւ ուրիշներ: Ուսումնամարզական հավաքը գլխավորում է Հայաստանի վաստակավոր մարզիչ Հրանտ Ենոքյանը: Երկու առաջատար ըմբիշներ՝ 1995 թ. Ասպանիայի աշխարհի առաջնության հաղթող Արայիկ Գեւորգյանը (Արտաշատի շրջան, Քաղցրաշեն), աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Արմեն Մկրտչյանը (Արարատի շրջան, Փոքր Վեդի) հիմա գտնվում են Գերմանիայում, որտեղ մարզումներ են անցկացնում եւ մասնակցում մրցումների:

Առջեւում Եվրոպա-96-ի առաջնությունն է, որ մարտի վերջերին կանցկացվի Բուդապեշտում: Այն նաեւ օլիմպիական խաղերի ուղեգրի համար անհրաժեշտ զտումային պետք է ստանալու որակավորման մրցաշար լինի:

ՍՆԱՐՔ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՄԱԿ

Քոֆի Աննան. Բյուրոկրատը, որին վստահում են բոլորը

Ո՞վ կհաջորդի Բուտրոս Բուտրոս-Ղալիին

«ՄԱԿ-ի Սիբիրը Հարավսլավիան է», ասում է այդ միջազգային կազմակերպության ներքին «խոհանոցին» ծանոթ մի անձնավորություն, ակնարկելով ընդհանուր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի կողմից Քոֆի Աննանին տրված բարդ հանձնարարությունը՝ գլխավոր խաղաղարար Բոսնիայում: Ըստ «Նյուզուիք» հանդեսի հոկտեմբերի 30-ի համարի մեկնաբանության, դա ոչ թե պաշտոնի բարձրացում պետք է համարել, այլ հնարավոր մրցակցից ազատվելու միջոց: Բանն այն է, որ հաջորդ տարի լրանում է ներկա քարտուղար Բուտրոս Ղալիի պաշտոնավարության ժամկետը, և նրա տարիքը հաշվի առնելով (նա 72 տարեկան է) ենթադրվում է, որ այդ պաշտոնի ամենահավանական թեկնածուն կլինի Աննանը, որը «բյուրոկրատ լինելով հանդերձ բոլորի կողմից սիրված ու հարգված է որպես անբասիր համբավի տեր, ազնիվ ու ձեռնհաս մի անձնավորություն»: Աննանը «խելական աֆրիկացի» է Գանայից, և զբաղ բազմաթիվ բարձր պաշտոններ է զբաղեցրել ՄԱԿ-ի ամենաբարդ ֆինանսական, խաղաղապահական և կադրերի ընտրության բաժիններում: Չնայած Բուտրոս Ղալին ջանքեր է գործադրում ուժեղացնելու իր դիրքերը, դիտորդներն այնուամենայնիվ գտնում են, որ վերջերս նա որոշել է աշխատելու «փառավոր» ոճը, նախընտրելով չդիմել իր ստորադասներին կամ նույնիսկ ՄԱԿ-ում հավատարմագրված դեսպանների խորհրդին: Իսկ Աննանը ընկերների մեջ ամենահարմարն է, երբ Բոսնիայում նա կարողանա լավ դրսևորել իրեն և ցուցադրել իր հեղինակությունը: Բոսնիան շրջադարձային կետ է հանդիսացել շատ դիվանագետների այդ թվում նաև ճապոնացի Յասուշի Ակասիի համար, որն այնտեղ որպես հերոս ժամանելով (ընտրությունների անցկացումը Կամբոջայում) վերադարձավ «խարխլված հեղինակությամբ»: Աննանը միջազգային հեղինակություն է վայելում: Նրա պատասխանատվությունն է Բոսնիայում ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի պարտականությունները փոխանցել ՆԱՏՕ-ին և հետևացնել վերջնական ու հարատև խաղաղության հասնելու բանակցությունների անցկացումը կողմերի միջև: Բուտրոս Ղալիին հաջորդելու հավանականության մասին հարցին պատասխանել է. «լսել եմ այդ խոսակցությունները: Առայժմ չեմ պատրաստվում ընտրարշավի մեջ մտնել»: «Նյուզուիքի» մեկնաբանն ընդգծում է «առայժմ» բառը և եզրակացնում, որ ամեն ինչ կախված կլինի Բոսնիայում նրա հաջողություններից: ■

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանը զազ կմատակարարի Պակիստանին

Բենազիր Բհուտոն Թեհրանում

Պակիստանի վարչապետ Բենազիր Բհուտոն բարձրաստիճան պատվիրակության ուղեկցությամբ, նոյեմբերի 6-ին, եռօրյա պաշտոնական այցով ժամանեց Թեհրան: Իրանի նախագահ Հաշեմի Ռաֆսանջանու և Պակիստանի վարչապետի միջև բանակցությունների առաջին էտապում քննարկվեցին երկկողմ հարաբերություններին և տարածաշրջանում տիրող իրավիճակին առնչվող հարցեր: ԻՌՆԱ գործակալության հաղորդագրության համաձայն, հանդիպման ընթացքում Ռաֆսանջանին, կարևորելով երկու երկրների փոխհարաբերությունների զարգացումը, Իրանի պատրաստակամությունը հայտնեց Պակիստանում համատեղ նավթազտման գործարան կառուցելու, Իրանից Պակիստան գազամուղ անցկացնելու, համատեղ ներդրումներ և տրանսպորտափոխադրումներ կատարելու վերաբերյալ: Իրանի նախագահը նշեց նաև, որ Պակիստանը Իրանի միջոցով հնարավորություն կունենա կապվելու Կենտրոնական Ասիայի երկրների հետ: Տիկին Բենազիր Բհուտոն, բարձր գնահատելով երկու երկրների ղեկավարների միջև անցյալ բանակցությունների արդյունքները և մեծ նշանակություն տալով Իրան-Պակիստան փոխհարաբերությունների զարգացմանը, ասաց. «Իսլամաբադը կարծում է, որ երկու մահմեդական երկրները պետք է օրեցօր ավելի զարգացնեն իրենց քաղաքական և տնտեսական հարաբերությունները»: Նա, շնորհակալություն հայտնելով Հնդկաստանի հետ Պակիստանի ունեցած տարաձայնությունները հարթելու ուղղությամբ Իրանի թափած ջանքերի համար, խնդրեց առաջիկայում ևս Թեհրանի միջամտությունը այդ հարցում: Զրույցի վերջում կողմերը շոշափեցին տարածաշրջանի թեժ կետերի՝ Աֆղանստանի, Քաշմիրի, Բոսնիայի վերաբերյալ հարցեր: Ս. Վ.

ԱՆԿԱՐԱ

Սուլեյման Դեմիրել. «Նավթամուղերից կշահեն տարածաշրջանի բոլոր երկրները»

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, նախագահ Ս. Դեմիրելն Անկարայում ադրբեջանական հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցի ընթացքում Բաքվի մետրոյում տեղի ունեցած աղետի առնչությամբ Ադրբեջանի ժողովրդին իր ցավակցությունը հայտնելուց հետո անդրադարձավ Թուրքիայի ներքին և արտաքին քաղաքականության մի շարք խնդիրների պարզաբանմանը: Դեմիրելը, խոսելով Մոսկվայում շարունակվող «ռուսական խորհրդարանի» նստաշրջանի մասին, ասաց, որ Ռուսաստանի իշխանություններն արհամարհում են անկախության դեմ պայքարի վերաբերյալ միջազգային կազմակերպությունների կողմից փաստագրված փաստաթղթերը, մի հանգամանք, որի հետևանքով երկրների միջև առկա քաղաքացիական հարաբերությունները հնարավոր է վերանայման ենթարկվեն: Ապա Դեմիրելն անդրադարձավ նոր կազմավորված կոալիցիոն կառավարության առաջիկա խնդիրներին և դեկտեմբերի 24-ին կայանալիք ընտրությունների առանձնահատկություններին: Այնուհետև խոսելով Կասպիականի նավթը միջազգային շուկա հանելու հետ կապված խնդիրների մասին, Դեմիրելն ասաց. «Բաքու-Ջեյհան, Բաքու-Նովոռոսիյսկ 2 նավթամուղերի առկայության պայմաններում կշահեն տարածաշրջանի բոլոր երկրները և հատկապես Ադրբեջանը, Թուրքիան և Ռուսաստանը»: Ինչպես նշում է հեռուստատեսությունը, Դեմիրելն անդրադարձել է նաև Լեռնային Ղարաբաղի խնդրին և հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորմանն առնչվող հարցերին: Գ. Չ.

Առեղծվածային հիվանդություն Նիկարագուայում

Հոկտեմբերի կեսերին Նիկարագուայում ծագած՝ կյանքի համար վտանգավոր վիրուսային հիվանդության համաճարակը, որի բնույթն առայժմ չի պարզվել, սպառնում է տարածվել ամբողջ Կենտրոնական Ամերիկայով: Այս մասին նախազգուշացրել են տարածաշրջանի երկրների առողջապահության նախարարները, որոնք այդ խնդրին նվիրված արտակարգ խորհրդակցություն էին անցկացրել Մանագուայում: Որոշ ախտանիշերով տրոպիկական տենդ հիշեցնող առեղծվածային հիվանդությունը Նիկարագուայում և Հոնդուրասի հարավում արդեն ավելի քան երկու տասնյակ մարդու կյանք է խլել, 2000-ից ավելին վիրուսակիրներ են: Հիվանդությունը զարգանում է արագ, ու ուղեկցվում է բարձր ջերմությամբ և առաջ է բերում ներքին արյունահոսություն թոքերում, ինչը մահվան պատճառ է դառնում: Առայժմ չի հաջողվում պարզել, թե ինչպես է տարածվում հիվանդությունը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՊԱՀԱՆՋՎՈՒՄ Է

Ոռոգման կոմպրեսորներ և կոմպրեսորների մասնագետներ(?)
Հեռ. 533235, 228392

ԳՆՈՒՄ ԵՄ

Ֆրանսիական օծանելիք:
Հեռ.՝ 35.77.36

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

«Ազգը» հրավիրում է միայն երիտասարդների արբանյակ-խմբագրի հաստիքով աշխատելու:

Նախընտրելի են քաղաքի կենտրոնում կամ Բաղրամյան-Կոմիտաս-Նորքի զանգվածներ երթուղու մերձակայքում բնակվողները:

UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME

ՄԱԶԾ-ի գրասենյակը Հայաստանում ցանկանում է վաճառել իր Opel Omega Caravan տիպի ավտոմեքենան: Վաճառքը ըստ ՄԱԶԾ-ի կանոնակարգի: Դիմել՝ Գագիկ Շահինյանին, մինչև ամսի 16-ը հետևյալ հասցեով՝ Լիբկնեխտի 14 («Էրեբունի» հյուրանոցի հարևանությամբ), հեռ. 58-31-94:

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Նոյեմբերի 10-ին կկայանա ՀԱՀ-ի Գործարարության և գործարար ղեկավարման ֆոլեջի ավարտական կուրսի գործարարության դիպլոմային նախագծերի (Business Projects) հետևյալ չորս լավագույն աշխատանքների

ներկայացումն ու մրցանակաբաշխությունը.

1. «Ռեյն» տեսական ձեռնարկություն, փուշենծիչների արտադրության շուկայագիտական նախագիծ:
Հեղինակներ՝ Արմինե Ժամկոչյան, Աշոտ Մանուկյան, Արմեն Գալստյան, Բենիամին Փուգյան
2. Երևանի ճենապակու գործարան. պեղիտներից ջերմամեկուսիչ նյութերի արտադրության գործարար նախագիծ:
Հեղինակներ՝ Նարինե Արզարյան, Արթուր Հարությունյան, Արտակ Բոստյան, Արմեն Պետրոսյան
3. Հանրային բնակարանների շինարարության նոյատակով տեսական բնակարանաշինության պարտատոմսերի շուկայի զարգացման նախագիծ:
Հեղինակներ՝ Գնել Խաչատրյան, Արմեն Վարդանյան
4. Գարեջրի փոքր արտադրության գործարար նախագիծ:
Հեղինակներ՝ Ռուբեն Խուդոյեյան, Կարինե Միրզոյան, Մհեր Ավետյան

Միջոցառումը կսկսվի ժամը 14-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում (Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 5-րդ հարկ), որից հետո բոլոր մասնակիցների համար կկազմակերպվի ընդունելություն:

Հրավիրում ենք բոլոր հետաքրքրվողներին

Ներկայացումը կընթանա անգլերեն լեզվով՝ հայերեն համընթաց թարգմանությամբ:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27.09.53, 27.18.27:

MAGIC SEAL

Անգլիական EUGENE ROSS ֆիրման Ձեր ուշադրությանն է հրավիրում անվադողերի ծակումը նախազգուշացնող (վերացնող) միջոց MAGIC SEAL.
MAGIC SEAL-ը բարդ հեղուկային կոմպոզիցիա է պոլիէթիլենգլիկոլի հիման վրա, որի կազմի մեջ մտնում են 19 տեսակի սինթետիկ թելեր:
MAGIC SEAL-ը լցվում է փականի միջով դողի ներսը և թույլ է տալիս վերացնել կամերայով և առանց կամերայի անվադողերի ծակվածքի հետևանքները ընթացքում:
Ավտոմեքենայի ընթացքի ժամանակ ճնշման և կենտրոնախույս ուժի ազդմամբ օրգանական թելերը լցնում են ծակվածքը, չեն կոյտվում այն: Այդ պատճառով օդակը ...
MAGIC SEAL-ն ունի ...

A STYLE

Երևան, Նոր Նորքի 1 զանգված, Նանսենի 13 (թիվ 15 մանկապարտեզի տակ, «Շինանյութ» խանութից 200 մ ներքև)
Հեռախոս 63-76-45

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* և *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Ափյուն»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1990 Տպաքանակ 7000 Ստորագրված է տպագրության 7. 11. 1995 Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@